

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo -

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 29

CELOVEC, DNE 22. JULIJA 1965

CENA 2.— ŠILINGA

Ob 20. obletnici vrnitve slovenskih izseljencev

Te dni se spominjamo koroški Slovenci tistih dni, ko se je del naših rojakov mogel po večletnem trpljenju izseljenstva spet vrniti na svoje domove. Mnogo Slovencev je ostalo sicer v tujini, kjer jih pokriva tuja zemlja, marsikdo je končal svoje življenje v zaporu ali koncentracijskem taborišču, vendar je božja previdnost hotela, da se večina v izseljenstvo izgnanih Slovencev vrne v novo življenje. Na trpljenju in žrtvah slovenskega naroda je zgrajena naša usoda, na njih sloni vse, kar je tudi danes tesno povezano s slovenskim idealizmom.

V spomin in opomin na dogodke pred 20 leti prinašamo članek, ki ga je napisal ravnatelj, dvorni svetnik dr. Joško Tischler:

Konec junija leta 1945 se pojavita pri meni dva kolesarja, Šiman kožentaverski in Jurij globaški. „Ti moraš z nama v taborišče“, tako se je glasilo povelje. Francosko poveljstvo se namreč ni pustilo omehčati, da bi dalo izseljencem dovoljenje za prestop avstrijsko-nemške meje. Po ovinkih smo prišli do ameriške misije v Lindau-u, kjer sem po štirih dneh dobil propustnico v ameriško cono. Kurirja sta se vrnila z mojim zagotovilom, da pridem za njima. Ko sem imel v žepu propustnico, sem sedel na kolo in preko Ulma in Augsburga me je vodila pot. 4. julija smo se zopet pozdravili v taborišču. Medtem se je prehrana bistveno izboljšala. Pod ameriško kontrolo je morala občina oskrbovati taborišče z živili.

Prosvedno delo v tujini

Prvi obiski pri pristojnih ameriških oblasteh niso pokazali, kdaj smemo računati s povratkom iz Nemčije v domovino. Radi tega smo takoj v taboriščih pristopili k delu, da organiziramo zopet šolo za mladino, tokrat seve slovensko, prosvedno delo se je pričelo in nadomestilo večerni ples. Štirje pevski zbori so se vadili, dekleta so krasila dvorano. V osemindesetih urah je bil pripravljen večer slovenskih pripornikov. Dvorana okrašena, pri vseh svečanostih razpoložena. Tam sem šele videl, kako poznajo naši prosvetarji Gregorčiča, Aškerca in Prešerna, imeli so v pregnanstvu Prešerna, Župančiča in Gregorčiča. Radiški Bizjak je razlagal možakom zgodovino, on Grudna ni samo poznal, marveč tudi razumel. Na večeru slovenskih pripornikov so nam dohtar Stanko, pliberški Stefej in Pavel Čavko slikali svoje doživljanje v zaporih. Iz pevskih grl pa je zadomela naša pesem, da je grmelo po dvorani.

Naslednja dva dni sta veljala pripravi materinskega dne. Slavnostni govor je govoril Janšej iz Škofič, kjer je izrazil materam priznanje in zahvalo naroda, kjer je istavil mladini za vzor Kavhovo mamo, ki je imela moža in sina in hčerko v koncentracijskem taborišču, sama pa se je dan za dnem pehala za koščkom kruha za svojo mladež in za svoje v Dachau-u; dalje Breznikovo mamo, mučenico, ki je izgubila moža-očeta v zaporu v Berlinu, sina imela v Dachau-u in drugega sina na fronti. Bila je to daleč v tujini materinska proslava, kakor smo jih le malo doživeli doma.

Tej proslavi so sledile priprave za slovenski večer, ki bi se moral vršiti 14. julija. 13. julija zjutraj pa smo dobili sporočilo, da pridejo popoldne tovorni avtomobili, da nabašemo prtljago in da nas 14. julija odpeljejo na postajo Nürnberg, ki je bila 80 kilometrov oddaljena.

Slovenski dan je torej napočil. Kakor v

mravljšču je mrgolelo ves dan in vso noč. Razen najmlajših je bilo vse na nogah. Ob štirih zjutraj je posedlo vse na avtomobile in tekom dopoldneva smo prispeli v Nürnberg. Ogromno ljudstva je bilo na razbitem kolodvoru, sami taboriščniki, pretežno Jugoslovani. Naš transport je bil priključen jugoslovanskemu vlaku. Proti jugu je vodila smer naše poti: München, Salzburg. Nestrpno je bilo pričakovanje, da vidimo po treh letih, treh mesecih in treh dneh zopet svojo ožjo domovino. Usta in oči so ljudje uprli v gorovje in, ko smo prišli skozi Ture, so se svetile oči in čutili smo, da silje na jugu sonce vse drugače kakor v sredini Nemčije. Prispeli smo v Spittal, Beljak se bliža, katerega znanca bomo najprej pozdravili, kako nas bodo sprejeli? Taka so bila vprašanja, katera so si ljudje zastavljali.

V domovini

Beljak-zapadni kolodvor, vlak se ustavi: vse prazno, vse porušeno — same razvaline. Na kolodvoru sem k sreči našel znanega mi železničarja, očeta mojih bivših beljaških študentov, ki nam je zelo pomagal in nam odklopil naše vozove, ki so bili posamič med jugoslovanskimi vozovi. Ob devetih dopoldne je bilo, 17. julija 1945. Sprejema seve ni bilo!

Zene z malimi dojenčki so zakurile kar na peronu in kuhale za svoje najmlajše črno kavo in čaj.

Mager, Janšej in jaz pa smo odšli na angleško komando v mesto, da javimo svoj prihod in zaprosimo za nadaljnji transport proti Celovcu, ker smo že v taborišču sklenili, da se vrnemo vsi v Celovec, ker se je od tam izvršila 16. aprila 1942 izselitev. Od britanske komande smo jo mahnil k beljaškemu županu g. Petschnigu in od tam na okrajno orožniško poveljstvo, ki je edino imelo tedaj telefonsko zvezo s Celovcem. Od tu smo se telefonično javili koroški deželni vladi.

Neznosna vročina je vladala, sonce je pripekalo na razbiti kolodvor, mi pa smo čakali na obljubljeno lokomotivo, da nas odpelje proti Celovcu.

Sledile so grožnje

Minil je opoldan, Dve, tri, štiri je že bilo in pri vsakem povpraševanju so nam zatrjevali, da mora lokomotiva vsak hip priti. Nejevolje pri ljudeh ni bilo opaziti, če smo vzdržali leta, bomo vzdržali še en dan. Ob petih popoldne ime pokliče znani mi železničar in mi zaupno sporoči vest, da gre naš transport nazaj v Nemčijo. Meni osebno se je zdela vest tako nemogoča, da ji nisem mogel verjeti. Čez nekaj časa slišim isto vest z druge strani. Tudi drugi so zvedeli za to namero. Posvetovali smo se s treznimi možakarji in vendar nismo mogli verjeti. Ob osmih zvečer smo dobili nalog za vstop. Par minut pred deveto pride vendar zaželeni lokomotiva. Hitro stopim k strojevodji in vprašam za smer, v katero ima nalog voziti. Mallnitz, se glasi odgovor. Brez vsega obotavljanja sem dal nalog za takojšen izstop iz vlaka. V kratkih minutah je 400 ljudi poskakalo iz vagonov in vsa prtljaga je ležala med tračnicami. Z bliskovito naglico so sledili dogodki drug drugemu: aretacija, grožnje, povelje za zopetni vstop, nastop angleške policije. Mrak je ležal nad kolodvorom, žene so kričale, otroci jokali. Ob enajsti uri je bila odpoklicana angleška policija, ne da bi nas mogla prisiliti k zopetnemu vstopu. Takoj se

je pojavila beljaška policija s puško in enim nabojem, čeprav tedaj še ne bi smela nositi orožja. Napetost se je stopnjevala in dosegla svoj višek, ko so med policisti ljudje opazili može, kateri so pri izselitvi vršili policijsko službo. Napeti trenutki. „Mi hočemo domov,“ je bila zahteva in, četudi bi policija streljala, bi nihče ne šel nazaj v vagone.

Narod discipliniran

Narod je bil discipliniran, ni bilo treba besede, le pogled, namig in vse je v redu teklo. Do ene zjutraj je trajal boj. Ljudje so sedli po tleh in niso več vstali. Priborili smo si domovino.

To je bil sprejem, kakršnega se ni nadejal največji črnogled.

Naslednji dan zjutraj sva se z Magrom odpeljala v Celovec, da posredujeva pri deželni in vojaški vladi. Kakor običajno so nama prvi zagotavljali, da niso ničesar vedeli, da smo mi v Beljaku, čeprav smo se bili dan prej telefonično javili, pristojne britanske oblasti pa so zatrjevale, da je vse postopanje v Beljaku bilo zgolj „pomota“ in dobila sva zagotovilo, da nas takoj odpeljejo iz Beljaka v Celovec in spravijo ljudi na njihove domove. Medtem ko sva bila midva na poti, so v Beljaku ponovno zahtevali takojšen vstop v vlak, vendar so izseljenci vztrajali, dokler se misva vrnila iz Celovca.

Ob vrnitvi v Beljak me pokliče poveljnik kolodvora k sebi ter mi sporoči, da moramo tekom tridesetih minut spraviti vse v vozove, če ne, bo ukazal nastopiti regimentu vojaščine. Odgovor je bil kratek in jaseen: „V Celovec bomo šli brez vojaščine, nazaj v Nemčijo pa nas tudi dva regimenta ne spravita, sicer pa so že pristojne oblasti v Celovcu odredile, kaj naj se zgodi in nismo več podrejeni vam.“

Tekom dopoldneva pa je že beljaška okolica zvedela za nočne dogodke na beljaškem kolodvoru in za okoliščine, v katerih je bilo sprejetih 400 izseljencev. Brnčani so bili prvi, ki so pripeljali mleka in tudi še kak drugega za pod zob. Markov Lojz je bil to pomoč organiziral.

Tekom popoldneva smo se odpeljali proti Celovcu v prepričanju, da bomo še isti večer videli svoje domove.

Po bombah razbit kolodvor, nered, polno vojaščine, od oblasti nobenega zastopstva: to so bili prvi vtisi. Raztovorili smo prtljago in že je bilo novo povelje: „Odhod v jezuitsko kasarno!“

Straža fantov je ostala pri robu na kolodvoru, vsi ostali pa so morali v kasarno. Na Kolodvorski cesti sta se po dolgem srečala mati in sin. Košutnikova mama iz Globasnice, ki se je z možem preko Jugoslavije vrnila v domovino, je našla svojega sina Franceta, za katerega že dolgo ni vedela, kje je, v našem transportu na celovski cesti.

Namesto domov - v kasarno

V kasarni so nas spravili v drugo nadstropje bombardiranega poslopja. Kakor prašički smo bili natrpani po sobah. V naši sobi nas je bilo 26 odraslih na 35 kvadratnih metrih. Brez postelj, brez odej, za nami so se zaprla vrata in na tabli smo brali: „Koroški Slovenci je vsak izhod prepovedan.“ Vsi drugi pa so se prosto gibali.

Sledilo je najprej zasliševanje v pisarni. Capt. Chamberlain se je porogljivo režal,

ko sem mu razlagal, da smo koroški Slovenci že od šestega stoletja prebivalci dežele. Padla je pripomba: „Tega pa še nisem nikdar slišal.“

Drugi dan pa se je pričelo za Magra in mene romanje od urada do urada, posredovanje in končno smo izsilili mešano komisijo, da pregleda prostore, v katerih so bili nastanjeni izseljenci po vrnitvi iz tujine. Z dežele je prišel dotok hrane, v kasarni pa je bila hrana skrajno slaba. Iz celovške mlekarne smo dobili nekaj mleka in po posredovanju našega starega prijatelja Franca iz št. Ruperta nam je za mladino firma Gelautz poslala 50 kg sladkorčkov. Za možakarje smo dobili nekaj tobaka.

Huda vročina je vladala tiste dni. Po kasarniških hodnikih je mrgolelo otrok in oblaki prahu so polnili ozke prostore med debelim zidovjem.

Znanci so prihajali, ljudje, ki se leta niso videli, so si stiskali roke. Na smrt obsojeni so vstajali k novemu življenju.

Spominjam se ganljivega srečanja vseh članov Kavhove družine. Oče in sin Janko sta po dolgih letih Dachaua že bila na svojem domu, mati pa je pripeljala mladež s Hesselberga, v jezuitski kasarni v Celovcu so se prvič videli in pozdravili.

V treh dneh smo vendar spravili zadevo tako daleč, da se je moglo nad 200 ljudi vrniti na svoje domove — proti prvotnemu načrtu zasedbene oblasti, da nas zopet vtaknejo v barake.

Tekom nadaljnjih treh dni smo uredili, da je tudi ostali del izseljencev našega transporta zapustil Celovec. Šli so deloma na skednje, deloma v hleve svojih domov, v hiši pa je še gospodoval kolonist.

V novo življenje

Zadnji pa so odšli naši rojaki Ziljani; Mager in jaz sva prisledla in peljali smo se skozi deželo. Karel je spremljal Meivčane in Brjane prav na njihove domove, jaz pa sem ostal pri svojih sorodnikih v Sovčah.

Tik pred odhodom iz kasarne pa sta prišla v kasarno dva zastopnika tedanjega deželnega odbora z vprašanjem, če bi bil pripravljen vstopiti v provizorično deželno vlado, ki se je tiste dni snovala. Odgovor je bil: „Da pridejo izseljenci, katerim sem v Nemčiji zagotovil, da jih pripeljem na njihove domove, zopet do svojega premoženja in svojih domov, sem pripravljen storiti tudi ta korak.“

Meseci napornega dela, meseci velikih razočaranj so sledili, v skupnem delu pa smo ustvarili vsaj podlago za to, kar se je v poznejših letih izvršilo.

Sprememba na jugoslovanskem konzulatu

V četrtek, dne 15. julija 1965, je bil na jugoslovanskem konzulatu sprejem, na katerega je vabil jugoslovanski generalni konzul Franc Pirkovič z gospo. Na sprejemu se je poslovil od predstavnikov koroškega javnega življenja dolgoletni konzul jugoslovanskega konzulata Spiridon Petrovič, hkrati pa je bil predstavljen novi vicekonzul Spasoje Jakovljevič.

Prejšnji vicekonzul Branko Čop se je poslovil že pred nekaj meseci, istočasno pa je nastopil svojo službo v Celovcu kot konzul Željko Jeglič.

Politični teden

Po svetu . . .

ADLAI STEVENSON — UMRL

Iz Londona je prišla vest, da je v sredo, 14. julija, nenadoma umrl v Londonu Adlai Stevenson, stalni zastopnik Združenih držav Amerike pri Organizaciji združenih narodov. Zadela ga je srčna kap.

Umrl je v bolnišnici sv. Jurija. Adlai Stevenson je prišel v London na poti v Ameriko iz Zeneve, kjer je zastopal Združene ameriške države na sestanku Organizacije združenih narodov. Pet dni pred svojo smrtjo se je še sestal z britanskim ministrskim predsednikom Haroldom Wilsonom, v sredo preteklega tedna pa z zunanjim ministrom Stewartom. Kap ga je zadela, ko je odhajal v mednarodni športni klub v spremstvu svoje tajnice in nekega uradnika pri ameriskem zastopstvu Organizacije združenih narodov.

Adlai Stevenson se je rodil leta 1900 v Los Angelesu. Leta 1926 je diplomiral na juridični fakulteti. Pozneje je postal advokat. V javno življenje je vstopil leta 1933 kot poseben svetovalec v oddelku za kmetijstvo. V začetku druge svetovne vojne je

postal pomočnik državnega tajnika za morinarico in v tem svojstvu potoval po Evropi.

Med vojno je proučeval v Italiji vprašanje obnove, nato je postal tiskovni uradnik ameriškega zastopstva na konferenci v San Franciscu ob ustanovitvi Organizacije združenih narodov. V letih 1946 in 1947 je bil namestnik ameriškega zastopnika na zasedanju generalne skupščine Organizacije združenih narodov. Leta 1952 in 1956 je bil kandidat Demokratske stranke na predsedniških volitvah, toda obakrat ga je premagal tedanji republikanski kandidat Eisenhower. Leta 1960 ga je novi demokratski ameriški predsednik Kennedy imenoval za stalnega ameriškega delegata pri Organizaciji združenih narodov.

Leta 1963 je obiskal Stevenson tudi Berlin, kjer si je ogledal berlinski zid. Ob tej priliki je izgovoril besede: „Človek mora to videti, da lahko potem veruje.“

Ameriški predsednik Johnson je ob Stevensonovi smrti izdal posebno poslanico ter poudaril, da je imel umrli politik vse najboljše lastnosti in čednosti in dodal, da bo potrebno delati več let, da bomo dokončali delo, ki ga je Adlai Stevenson začel. Podobne izjave so dali tudi njegov prijatelj Robert Kennedy, ki je bil pokojnemu Stevensonu močno blizu, nekateri senatorji, britanski zunanji minister Stewart, bivši ameriški predsednik Truman in še drugi znani politiki.

V petek, 16. julija, so krsto s Stevensonovim truplom prepeljali v Washington, kjer so bile v katedrali ob navzočnosti ameriškega predsednika Johnsona pogrebne svečanosti za umrlim politikom. Vso noč od petka na soboto je trajal mimohod tisočev ameriških državljanov mimo krste s Stevensonovim truplom. Nato so krsto z letalom prepeljali v Springfield v državi Illinois, kjer je Stevenson preživel skoro vse svoje življenje in kjer je bil tudi guverner. Potem so krsto prepeljali na kapitol in jo položili na isti oder, na katerem je ležala tudi krsta s truplom predsednika Abrahama Lincolna.

V ponedeljek so slovesno pokopali zemeljske ostanke Adlaia Stevensona k večnemu počitku.

GRŠKA POLITIČNA KRIZA

V nedeljo, 11. julija, se je zgledil v kraljevi palači na otoku Krfu grški ministrski predsednik Papandreou, da bi kot najvišji uradnik dežele podpisal rojstni list prvoro-

jenega kraljevega otroka, deklice, ki so ji dali ime Aleksija.

Takoj nato sta se razgovarjala kralj Konstantin in ministrski predsednik. Razgovor je bil silno važen. Izvedelo se je, da je pri tej priliki ministrski predsednik Papandreou zahteval od kralja odstavitev obrambnega ministra in šefa generalnega štaba. Papandreou je zapretil kralju, da bo odstopil, če kralj ne bo uslišal njegove zahteve.

V sredo, 14. julija, pa grška politična kriza še ni bila zaključena, ker kralj še do tedaj ni podpisal dekreta o odstavitvi obrambnega ministra, ki se je uprl zahtevam vlade in svoje stranke, da odstrani iz vojske fašistične elemente. Vendar kaže, da se je kralj na pritisk vlade le vdal in da se nadaljuje spor samo o nasledniku obrambnega ministra. Papandreou je nameraval sam prevzeti ta resor, kralj pa je zahteval, da ministra sporazumno določi.

V četrtek, 15. julija, je sprejel grški kralj ministrskega predsednika Papandreouja zaradi odstavitve obrambnega ministra Garoufalisa. Ministrski predsednik pa je nato povedal, da bo odstopil, če kralj ne bo podpisal odstavitve obrambnega ministra.

Nekaj ur pozneje pa je kralj Konstantin imenoval že novega ministrskega predsednika v osebi predsednika parlamenta Georgiosa Athanassiadesa - Novasa. Razen tega je kralj imenoval še Stavrosa Costopoulou za novega obrambnega ministra in zunanjeega ministra hkrati. Za notranjega ministra pa je imenoval admirala Toumbasa.

Nato je novi ministrski predsednik v petek, 16. julija, že sestavil novo petnajstčlansko vlado, ki je zaprisegla pred kraljem. Vseh 15 novih ministrov pripada vladni stranki združenja centra. Novi ministrski predsednik Athanassiades - Novas pa je le z veliko težavo zbral novo vlado, v kateri je samo pet ministrov stare vlade.

Grški odstavljani ministrski predsednik Papandreou je nato pozval grško ljudstvo k mirnim demonstracijam proti novi vladi in je s tem povzročil skoro državljansko vojno. Tako poročajo iz Aten in Soluna, da so se te mirne demonstracije razvile v težke izgrede med demonstranti in policijo. V Atenah se je zbralo v nekem stadionu 30.000 oseb. Tu je govoril sam bivši ministrski predsednik, ki je nazval novo vlado kot izdajalko in sužnjo kraljevega dvora. Po zborovanju je množica demonstrantov odkorakala po atenskih ulicah in vpila proti kralju in novi vladi.

Od 300 poslancev jih ima vladna stranka združenja centra 170. Papandreou trdi namreč, da so vsi poslanci združenja centra, z izjemo 15 ministrov, proti Athanassiadesu. Ker pa sestoji vladna stranka zdru-

ženja centra iz številnih manjših strank, bi ne bilo izključeno, da bi te dale novi vladi zaupnico, ko bo moral novi ministrski predsednik 1. avgusta staviti parlamentu vprašanje zaupnice.

RESNE ODLOČITVE V VIETNAMU

V torek preteklega tedna je imel ameriški predsednik Johnson novo tiskovno konferenco. Na tej je predsednik pojasnil zbranim novinarjem, da nameravajo Združene države vzeti v obzir nove in resne sklepe glede Vietnama. S tem je predsednik Johnson menil ponovno pojačitev ameriških sil v Vietnamu.

Neprestano vlihotapljanje in napadi severnovietnamskih vojaških sil je povečalo nevarnost Južnega Vietnama. To pomeni, da morajo Združene države Amerike odgovoriti s pojačitvijo ameriškega konvencionalnega (običajnega) talnega vojskovanja. Amerikanske vojne sile bi branile svoja oporišča, istočasno pa naj bi bile pripravljene, da aktivno posežejo v boj. Seveda je to prepuščeno ameriskim vojaškim poveljnikom v lastno presojo.

Na tiskovni konferenci je ameriški predsednik Johnson še tudi povedal, da mu je Sovjetska zveza v ponedeljek minulega tedna sporočila, da se bo udeležila razorožitvene konference, ki bo v Ženevi pred 27. julijem.

Nato je imel tiskovno konferenco še ameriški zunanji minister McNamara, ki je poudaril, kar je Johnson že dejal. Dejal je, da ima ameriška vlada namen, če bo potrebno, vpoklicati tudi del rezervistov. V ta namen je McNamara že odpotoval v Vietnam. Na poti ga spremlja novi ameriški poslanik v Saigonu Cabot Lodge, ki je zamenjal generala Taylorja, dosedanjega veleposlanika v Saigonu.

Časopis „New York Times“ je pisal o Johnsonovih izjavah, da se nahajajo Združene države pred težkimi odločitvami v Vietnamu. Tu ne gre za kratkoročno ekspedicijo, marveč za vojno, ki bo trajala več let. Združene države Amerike ne bodo morale bežati iz Vietnama kot Francozi, ki niso imeli letalskih in pomorskih enot in tistega materiala, ki ga imajo Združene ameriške države v neomejenih količinah. Vendar pa bi bilo neumno pošiljati ameriške čete proti Vietkong gverilcem, daleč v tropsko džunglo, medtem ko je v Saigonu na oblasti zmerom kaka nestalna vlada in južnovietnamski vojaški poveljniki niso dosti vredni. Združene države Amerike lahko razširijo vojno na Severni Vietnam ob močnem posegu rdeče Kitajske, da ne govorimo o Sovjetski zvezi. Po drugi plati pa obstoji tudi možnost, da se v tem trenutku Združene države Amerike umaknejo. Najbolje pa bi bilo, če bi se ustrili na nekaterih točkah ob morski obali in uporabili svojo ogromno pomorsko in letalsko premoč v obrambne namene.

. . . in pri nas v Avstriji

BREZ EGS (EWG) LE MENDA NE BO ŠLO?

Problem gospodarskega zblizanja oziroma naslonitve Avstrije na EGS postaja iz dneva v dan bolj pereč — posebno še po zadnji njuni konferenci na Dunaju in v Bruslju. Tozadnja posvetovanja in debate so bile v poslednjem času na dnevnem redu, kar se je odražalo tudi v časopisju — domačem in tujem. Avstrijski gospodarstveniki so si v veliki večini edini v tem, da Avstrija mora najti neko naslonitev na EGS, o čemer smo v tej ali oni obliki v zadnjih mesecih že nekajkrat poročali.

O važnosti tega dejstva pa smo ponovno slišali preteklo soboto iz posebno pristojnih ust, t. j. v govoru trgovskega ministra dr. Bocka, ki je preteklo soboto ob priliki otvoritve velesejma v Dornbirnu posvetil del svojega govora tudi temu problemu. Med drugim je izjavil: „Ako Avstrija ne bo našla poti k soudeležbi pri gospodarski dinamiki Skupnega evropskega trga (t. j. EGS), mora računati z gospodarskim nazadovanjem, katerega bi nihče ne mogel utemeljeno zagovarjati.“ Po njegovi izjavi mora Avstrija skrbeti za to, da doseže nekaj trgovinski sporazum z državami EGS. Ta problem je treba seveda gledati s skupnega stališča našega državnega gospodarstva, ne pa s stališča posameznih podjetij.

Minister dr. Bock je nadalje poudaril, da morajo tudi oni podjetniki, ki ne izvažajo svojih izdelkov na zapad, imeti pred očmi dejstvo, da bi bil gospodarski udarec zaradi neuresničitve omenjenega sporazuma tako velik, da bi njegove neugodne posledice občutila tudi podjetja, ki ne iz-

važajo v države EGS. V tej zvezi je dr. Bock pokazal razumevanje za izjemne želje posameznikov, vendar je hkrati izjavil, da „celotni uspeh ne more postati zavisen od izpolnitve vseh izjemnih želj“.

TEŽAVE Z EFTA — A TUDI V EGS

Glede trgovinskih odnosov z gospodarskim blokom EFTA-držav je minister z obžalovanjem pripomnil, da jim je Velika Britanija zadala hud udarec s popolnoma nepričakovanim povišanjem uvoznih carin. Iz tega in še iz nekaterih drugih primerov se vidi, kako težaven je ustroj tega gospodarskega bloka, ki se more ena izmed držav po sklepu svoje vlade kratko malo odtegniti tej ali oni njegovi obveznosti.

Kot znano, pa je tudi EGS zašla v zadnjem času v precejšnje neprilike — posebno zaradi komaj razumljivega postopanja Francije, ki je tako rekoč formalno skoraj prenehala biti članica tega gospodarskega bloka. Minister dr. Bock je v tej zvezi izjavil, da točasna kriza v EGS nikakor ne pomeni njenega konca, kajti ta „šestorica“ tvori že sedaj tako močan organizem, da nobena njena država — članica — in to niti Francija — ne bi mogla imeti interesa na tem, da to odlično mednarodno gospodarsko organizacijo razbije. Ta EGS ne bo razpadla niti zaradi političnih niti zaradi gospodarskih kot tudi ne zaradi kakršnihkoli kmetijskih vzrokov.

„KULTURNI GROŠ“ ZOPET „GROZI“!

Pri nas v Avstriji je dolga leta po drugi svetovni vojni bil v veljavi zakon o plačevanju „kulturnega groša“. Iz tega fonda so

SLOVENC

doma in po svetu

Likovna razstava v Žalcu

Dne 11. julija so proglasili kraj Žalec na Štajerskem (Slovenija) za mesto. Ob tej priložnosti so imeli vrsto proslav in prireditev. Ena izmed teh je bila tudi otvoritev likovne razstave treh umetnikov, in sicer razstavljalca domačina: akademska slikarica Jelica Žuža in kipar profesor Edvard Salesin ter domačinka v širšem pomenu, celjska akademska slikarica Darinka Pavletič-Lorenčak. Vsi trije likovniki razstavlajo 18 del, ki lepo predstavljajo likovni potencial tega sicer predvsem gospodarsko bogatega kraja. Pavletič-Lorenčak razstavlja šest oljnih podob; Edvard Salesin razstavlja tokrat samo dva mavčna portreta, medtem ko razstavlja Jelica Žuža deset oljnih podob.

Srebrni poročni jubilej Romana Rusa

Pred kratkim je slavil v ožjem družinskem krogu svoj poročni jubilej Roman Rus, rimski Slovenec, ki je že vrsto let duša prosvetnega življenja rimskih Slovencev. Roman Rus skrbi za slovensko oddajo pri vatikanskem radiu, hkrati pa pošilja slovenskim publikacijam in listom v zamejstvu in izseljenstvu novice iz katoliškega sveta.

Roman Rus je svoj družinski jubilej proslavil s sv. mašo. Poleg družinskih članov so bili navzoči še msgr. Belej, dr. Franc Šegula in frančiškanski pater dr. Bruno Korošak, msgr. dr. Maksimilijan Jezernik pa je opravil zahvalno službo božjo.

Učenci Glasbene šole uprizorili opereto

Glasbena šola v škofji Loki je te dni uprizorila opereto „Melodija srca“ komponista Janka Gregorčica. V pevskih in drugih vlogah so nastopali večji del učenci te šole, ki so skupaj s svojimi vzgojitelji največ pripomogli, da je predstava lepo uspela.

potem deloma krili izdatke za nekatere kulturne potrebe. Ta zakon pa je parlament po nekajkratni odložitvi končno le odpravil in sicer s koncem leta 1964, česar se je vsakdo razveselil.

Sedaj pa je nižjeavstrijski deželni zbor prišel do prepričanja, da mu primanjkuje denarnih sredstev za kulturne potrebe, in se je kratko malo spomnil, da naj bi lastniki televizijskih aparatov (teh je trenutno na Nižjeavstrijskem 110.000) dodatno prispevali nekaj več za kulturne potrebe; zato je sklenil, naj vsak plača mesečno še 5 šilingov k sedanji taksi. — Razumljivo, da je ta vest posebno v Nižji Avstriji vzbudila nemajhno presenečenje in negotovanje, kajti lastniki televizorjev se popolnoma upravičeno sprašujejo, zakaj bi morali vprav samo oni v povečani meri financirati kulturo v deželi. Poleg tega so nekateri pravniški mnenja, da omenjeni sklep nižjeavstrijskega deželnega zbora nima prave pravne podlage. Zato bi bilo potrebno prej dobiti odobritev ustavnega sodišča. Kakšen bi bil njegov odgovor, sicer ne vemo, vendar smo mnenja, da bi verjetno prišlo do razveljavitve, česar bi se vsi prizadeti razveselili.

Upajmo, da nižjeavstrijskega deželnega zbora v tem pogledu ne bodo posnemali drugi po ostalih zveznih deželah, ker bi to gotovo po nepotrebnem zopet povzročilo precej vroče krvi in razburjenja!

NELJUBI IZPADI V PARLAMENTU

Prejšnji teden so bili naši ljudski zastopniki na Dunaju deležni ob zaključku letošnjega pomladanskega zasedanja nenavadno burnih in ostrih debat, ko je bilo zopet na dnevnem redu ljudsko glasovanje v zvezi z reformo avstrijskega radia, o kateri smo zadnjič poročali, da je zaenkrat zašla v „slepo ulico“. Ker je nastalo zaradi tega med narodom veliko nezadovoljstvo, sta se vodstvi obeh koalicijskih strank le odločili, da je treba pred koncem pomladanskih sej parlamenta najti vsaj delno rešitev.

Pri predmetni debati je prišlo do precej ostrih in deloma demagoških besednih izpadov zlasti s strani nekaterih socialističnih poslancev, ki so se „odlikovali“ posebno v napadih na del avstrijskega nezavisnega časopisja. To in pa le delna rešitev vprašanja reforme radia je bilo te dni povod številnim protestnim člankom, ki zahtevajo izpolnitev vseh predlogov ljudskega glasovanja in ne kake okrnele rešitve, ki bi bila zlasti socialistom po volji, čeprav bi vsak demokratično misleč človek vprav od njih pričakoval, da bodo pokazali za to zahtevano ljudstva popolno razumevanje. O ti uboga demokracija, kakšne žrtve moraš prenašati in kako te izrabljajo!

Salzburške slavnostne igre 1965

Veliko slavnostno gledališče nasičeno z uprizoritvami

105 uprizoritev je najavil pravkar izišli spored Salzburških slavnostnih iger za leto 1965.

Za evropske radijske postaje bodo vpejali tudi kot doprinos Salzburških slavnostnih iger v nemščini uprizorjeno krstno predstavo „Vsa bogastva sveta“ Eugena O'Neillsa. Drugi dve točki za evropske radijske postaje sta: „Meseci in sonca“ Robina Hawdona in „Balada od Deckham Rye“ Muriilla Sparksa.

Veliko slavnostno gledališče je letos prenapolnjeno tako kot še nikoli z uprizoritvami. Umetnostna kritika kot letošnje občinstvo na Salzburških slavnostnih igrah napeto pričakuje veliko rusko opera „Borisa Godunova“ Musorgskega pod taktirko slavnega dirigenta Herberta von Karajana. Novost za to opero bo, da bodo v tej operi peli predvsem pevci iz slovanskih dežel, kot na primer neprekosljivi jugoslovanski basist Miroslav Čangalović, potem odlični zbor Zagrebske opere in drugi.

Dalje so na sporedu opere: „Cosi fan tutte“ (Take so vse, namreč ženske) Wolfganga Amadeusa Mozarta, dalje dve operi Richarda Strauša, in sicer: „Ariadne na Naxosu“ in „Elektra“ in opera „Macbeth“ Giuseppe Verdija. Vse te štiri našteje opere so reprize (ponovitve), na katerih bodo nastopali že znani umetniki pevci in pevke. Novih pevk in pevcev oz. drugih umetnikov bo prav malo. Mozartova Opera „Cosi fan tutte“ v inscenaciji Güntherja Rennerja je že šestkrat na sporedu. Namesto Elizabete Schwarzkopf bo pela letos Evelyn Lear.

Nova bo letos opera „Beg iz seraja“ W. A. Mozarta pod taktirko dirigenta Zubina Methe. Inscenacija je v rokah Georga Strehlerja, scenarij in kostime pa bo pripravil Luciano Damiani. Na sporedu je letos na Salzburških slavnostnih igrah tudi manj znana Mozartova opera „Vrtnarica iz ljubezni“ pod glasbenim vodstvom Bernharda Conza, ter v režiji Ernsta Pötggena.

Z velikim zanimanjem pričakujejo letos tudi nastop slavnega newyorškega City Balleta pod umetniškim vodstvom Georga Balanchina.

Višek pa predstavlja na dramskem polju letošnjih Salzburških slavnostnih iger uprizoritev Goethejevega „Fausta“, in sicer prvi in drugi del; vendar stvaritve ne bodo uprizorili naenkrat, to je na enem samem večeru kot lani, ampak ločeno. Vodstvo te uprizoritve je v rokah Leopolda Linberga. Tudi zasedba je v glavnem ista kot lani. Prav tako bodo uprizorili pet predstav „Slehenika“ Huga von Hofmannsthal v nespremenjeni igralski zasedbi. Obe Sophoklejevi (Sofoklej) drami „Kralj Oedipus“ in „Oedipus iz Kolonosa“ bodo dali vsako-

krat na štirih večerih v Felsenreitschule. Drami bo insceniral Gustav Rudolf Selner, scenarij in kostime pa bo izdelal Fritz Wotruba.

Enajst orkestralnih koncertov, od katerih odpade na dunajske filharmonike šest in pet na dresdenski državni orkester, bodo izvedli, z eno samo izjemo, v velikem slavnostnem gledališču. Le četrti orkestralni koncert bodo izvajali v Mozarteumu.

Letos so dela, pri katerih nastopajo tudi zbori, močno zastopana, tako na primer „Simfonija vstajenja“ Gustava Mahlerja, ki jo dirigira Claudio Abbado, potem Beethovnova „Deveta simfonija“ z zaključnim zborom Schillerjeve ode „Veselje“ pod taktirko Karla Böhma in pa „Stvaritev“ Josefa Haydna z dirigentom Herbertom von Karajanom.

In memoriam Antona Weberna bodo dali dva koncerta: enega bo izvajal ansambel „Die Reihe“, drugega pa komorni kvartet „La Salle“.

Število pevskih solističnih večerov so to-

Naš rojak filozof Johannes Ude — umrl

Veliki učitelj in pacifist pokopan v Grundlsee na Štajerskem

Pred kratkim je v 91-leto starosti za zmerom zatisnil oči naš rojak univ. prof. in štirikratni doktor in večkratni dr. h. c. (doctor honoris causa — častni doktor) Johannes Ude.

Pokopali so ga na njegovem domu v Grundlsee na Štajerskem.

Bil je to pogreb, ki ga majhna gorska vas še ni doživela. Prezvisehni pomožni škof dr. Pietsch se je poslovil od pokojnika z lepim poslovnim govorom. Prevzisehni je označil rajnega učenjaka kot človeka, učitelja in značajnega bojovníka proti vsaki krivici in za svetovni mir. Ponižnemu duhovniku Johannesu Udetu se je nadalje zahvalil za vse, kar je hvalevrednega storil za škofijo Gradec-Seckau.

Pri odprtem grobu je magnifikus graške univerze podal sliko dejanja in nehanja, bitja in žitja učenjaka in filozofa Johannes Udetu na univerzi in dalje omenil številna njegova znanstvena dela. Nato je govoril na grobu še spominske besede univerzitetni profesor dr. Amon, ki se je zahvalil rajnemu velikemu filozofu za storjeno plodovito delo. Zastopnik Krščanske zveze pa je po starem običaju položil kapo sobrata v odprti grob. Posebno je presunilo navzoče pogrebce, ko je č. g. župnik iz Noreje prinesel s seboj na grob alpske cvečice kot poslednji domovinski pozdrav.

Lani je praznoval filozof in štirikratni doktor Johannes Ude 90-letnico svojega roj-

stava. Ob tej priliki se je spomnil tudi naš list tega slavnega učenjaka.

Johannes Ude se je rodil 28. februarja 1874 v šoli v Škocijanu. Njegov oče Peter Ude je bil namreč tam učitelj, doma pa je bil iz Solčave (gornja Savinjska dolina). Njegova mati pa je bila rojena Vresnigg (Breznik) iz Zelezne Kaple. V družini je bilo deset otrok.

Kakor vidimo, je Johannes Ude čisto naš rojak. Usoda je namreč hotela, da je bil njegov oče kot učitelj prestavljen v Smarjeto pri Noreji na Gornjem Štajerskem.

Marija Callas pela pred britansko kraljico

Slavna sopranistka Maria Callas je pela pretekli teden v londonski operi Covent Garden vlogi Tosce v istoimenski Puccinijevi operi. Kakor poročajo iz Londona, je imela pevka izreden uspeh in jo je občinstvo z navdušenjem sprejelo. Pevka, ki je zadnjič pela junija meseca v Parizu, je nastopila tokrat v Covent Garden operi v korist socialnega fonda (sklada) kraljeve operne hiše. Pri predstavi opere „Tosca“ je bila navzoča tudi britanska kraljica Elizabeta II., njen soprog princ Philip in kraljica mati Elizabeta.

Sopranistka Maria Callas je poprej tri od štirih napovedanih uprizoritev odpovedala in je pela samo pri predstavi, ki je imela doberodetni namen.

čice, in deželnoknežji izpitni komisar Luka Burger, stolni prošt v Ljubljani, janzenist in Metelkov pristaš ter pomemben pisatelj.

Andrej Albrecht na eni strani je predlagal v letnem poročilu bogoslovnega učilišča z dne 20. novembra 1829, ki ga je gubernij 2. jan. 1830, št. 26652, poslal študijski dvorni komisiji, naj bi se z učnimi urami preobloženi bogoslovci drugoletniki razbremenili tako, da bi se obvezni pouk slovenščine preložil ali nazaj na filozofski študij ali naprej v četrti letnik bogoslovja. Luka Burger na drugi strani pa je v izpitnem poročilu za leto 1830 z dne 11. sept. (gub. 16. sept. 1830, št. 21828) opozoril prav nasprotno na to, da se frančiškanski kleriki, ki dovrše drugi bogoslovni letnik v samostanskem učilišču na Kostanjevici pri Gorici ter pridejo šele tretje leto v Ljubljano, na ta način ognejo obveznemu pouku slovenščine, kar se jim potem tudi pozna: naj to nadomestijo v četrtem letniku.

Študijska dvorna komisija je guberniju 17. februarja 1830 potrdila sprejem Albrechtovega poročila s pripombo, da se ji prenos slovenskega pouka v četrti letnik ne zdi primeren, ker morajo učenci za pouk pastoralke v slovenskem jeziku jezikovno znanje že prinesli s seboj; ker pa „ji ni znano, kako je postala slovenščina za bogoslovce drugega letnika obvezen predmet, zahteva, preden kaj ukrene, o tem posebno poročilo in strokovno mnenje. Gubernij je izvršitev tega povelja preložil na bogoslovni študijski rektorat; ta pa se za to ni zmenil — Albrecht se je tedaj potezal za novomeško proštijo pa jo je tudi dobil. (Dalje prihodnjič)

Tedaj je bil njegov sin Johannes še čisto majhen otrok in je živel v polnomma nemškem okolju in se tako ni mogel zavedati svojega slovenskega pokolenja.

Po končani gimnaziji je študiral v Rimu filozofijo in teologijo in postal doktor filozofije in doktor teologije. Potem je šel v Gradec, kjer je končal še tretji doktorat iz naravoslovja, nato pa še četrti doktorat iz pravnih ved. Nato so ga poklicali na Graško univerzo, kjer je poučeval kot redni profesor.

Profesor Johannes Ude je bil študijski prefekt v graškem škofijskem deškem seminarju, privatni docent za spekulativno dogmatiko, hkrati pa poučeval tudi psihologijo in etiko. Leta 1910 je bil izredni nato leta 1917 redni profesor. Poleg tega je bil dvakrat izvoljen za dekana.

Svoja predavanja je imel v 124 mestnih in malih krajih, prav tako na oni strani morja.

Plod njegovega znanstvenega dela je: 150 knjig in razprav. V šestih letih je razposlal v svet 16.000 pisem. Skupno število njegovih govorov in pridig pa znaša preko štiri tisoč.

Glavna misel, ki prepleta in gre kot rdeča nit skozi vsa njegova znanstvena dela, je neustrašen in brezkompromisni boj proti vojni, stalni pospeševatelj ideje brezpozgojnega totalnega svetovnega miru.

Zapoved: „Ne ubijaj!“ je njegovo glavno življenjsko pravilo, pri katerem ni nobene izjeme in nobenega izmikljanja.

Za svoje ideje je moral v življenju mnogo pretrpeti, ker ga enostavno niso razumeli ali pa zavestno niso hoteli razumeti. Prav zaradi tega so ga preganjali in zasledovali. Vendar je ostal pogumen in hraber, stanoviten klicar v brezmejni puščavi.

In če je prevladujoče mnenje še nadalje pridigalo naši s krvjo zapisani zgodovini svoje glavno pravilo: „Če hočeš mir, potem se oborožuj za vojno!“ tedaj je Johannes Ude junaško vstal in s prepričevalno močjo svoje velike osebnosti oznanil: „Če hočeš mir, potem se oborožuj za mir!“

Ravnateljstvo londonske opere Covent Garden je za to svečano predstavo „Tosce“ prepovedalo vstop vsem glasbenim kritikom in gledališkim poročevalcem. Zgoli dva dvorna poročevalca buckinghamske palače (izg. bakingemski) sta smela gledati predstavo. Gledališče je bilo nabito polno in popolnoma razprodano. Ko so odprli blagajne je bilo 20.000 prosilcev za vstopnice.

Vest o izključitvi tiska pri nastopu Marije Callasove je dala slutiti, da se je okoli pevke zopet vnel spor, kajti o tej umetnici je znano, da ima pevske skandale na dnevnem redu. Jezno se sprašujejo Londončani, zakaj je bila gospa Callasova v petek bolna in je morala še ostali dve predstavi, to je v soboto in nedeljo odpovedati, a v ponedeljek, preteklega tedna pa je lahko pela pred kraljico.

V petek je potem namesto Callasove pela avstralska sopranistka Marie Collier, ki so ji priredili navdušeni poslušalci dvajset minut dolg aplavz. Pevka se je morala priti 19 krat pokazati pred zastorom. In končno je za njeno odlično igralsko in pevsko podajanje bila še nagradjena s tem, da je z milansko Scalo podpisala pogodbo za nastope v tej slavni hiši.

SPORED XIV. POLETNIH IGER V BREZAH

Petek, 23. julija: Gospod Puntila in njegov hlapec Matti. — Sobota, 24. julija: Sodnik zalamejski. — Sreda, 28. julija: Sodnik zalamejski. — Četrtek, 29. julija: Gospod Puntila in njegov hlapec Matti. — Petek, 30. julija: Sodnik zalamejski. — Sobota, 31. julija: Gospod Puntila in njegov hlapec Matti.

Predstave se prične ob 20. uri zvečer.

POLETNE IGRE V ŠPITALU OB DRAVI

Letošnje veselice igre v Špitalu ob Dravi so se pričele 15. julija s komedijo „Scapinove zvijače“ Moliere, pod vodstvom režiserja Herberta Wochintza. Razen „Scapinovih zvijač“ bodo ponavljali še: „Komedijo zmešnjav“ Shakespeara (izg. Šekspira) in pa „Ljubezen in slučaj“ Marivauxa (izg. Marivoja).

Igrali pa bodo vsak dan do 29. avgusta.

IVAN GRAFENAUER:

4. nadaljevanje

Nekaj o Slomškovih slovenskih tečajih v Celovcu

O vprašanju obveznosti slovenskega pouka, ki ga je oskrboval Slomšek krškimi in lavantinskimi bogoslovci kot njihov špič, smo bili doslej napačno poučeni. Fr. Kovačič je dejal o tem v že omenjeni knjigi na str. 74, da je Slomšek „po dvakrat na teden v nedeljo in četrtek, zbral okrog okrog sebe prostovoljne učence...“, na str. 76 pa pravi: „Za lavantinske bogoslovce so bile slovenske ure obvezne, za krške prostovoljne.“ Resnico smo zvedeli šele iz uradnih spisov, ki jih je v novem času v mariborskem škofijskem arhivu odkril škofijski arhivar, kanonik Fr. Hrstelj.

Slomškovo razmerje do udeležencev slovenskega pouka je bilo kakopak drugačno kot poprej — tovariško razmerje se je umaknilo razmerju med predstojnikom in gojenci; to pa se je moralo šele sčasoma uravnati. Nedvomno so skušnje prvega špičelskega leta nagnile Slomška, da je 4. oktobra 1830 naslovil na lavantinski in krški ordinariat vlogo (lav. ord. 5. okt. 1830, št. 1267), v kateri sporoča, da je pripravljen gojencem semenišča kakor prejšnje leto predavati o slovenskem jeziku, pa ordinariat hkrati prosi, da bi vsak svoje škofijske gojence odločno zavezal k marljivemu obiskovanju potrebnih teoretičnih jezikovnih razlag ter k udeležbi pri praktičnih vajah in da bi jim blagovolil naročiti, naj se kar najbolje mogoče izobrazijo v nujno potrebnem ljudskem jeziku, da bodo kdaj kot učitelji ljudstva toliko lažje delovali ter s toliko večjim uspehom.

Krški škof Jurij Mayr, nemški Korošec iz Trebinje (Treffen) pri Beljaku, ki se je bil kot gubernijski svetnik v Ljubljani seznanil s Slovenci in slovenskimi razmerami, je bil trdno prepričan o koristnosti slovenskega jezikovnega pouka za bogoslovce in je naročil svojim slovenskim bogoslovcem škofljanom, naj se Slomškovega poučevanja brez zamud udeležujejo. Odločitev sama se nam sicer ni ohranila — v krškem škofijskem arhivu so vse to zadevajoče spise izločili — pač pa omenja to škof Jurij v pismu lavantinskemu škofu Zimmermannu z dne 21. jan. 1833 (lav. arhiv, 28. jan. 1833, št. 124). Lavantinski škof Zimmermann pa je Slomškovo prošnjo zavrnil (13. oktobra 1830, št. 1267), češ da bo za priznano dobro stvar in za Slomškov položaj koristnejše, če gojence sam privabi k obiskovanju nameravanih predavanj in brez slehenega sledu siljenja.

Pri Slomšku je res tudi tako šlo, saj je bil boljši učitelj od Metelka, čeprav ga v strokovnem znanju ni dosegal. In kajpada lavantinski gojenci niso hoteli zaostajati za krškimi, ko so od doma znali narečje, ki je bilo knjižnemu jeziku dosti bližje od koroških.

Novi problemi v Ljubljani

Zanimivo pa je, da se je problem obveznega pouka slovenščine prav v tem času ponovno pojavil tudi v Ljubljani. Sprožila sta ga skoraj istočasno ravnatelj bogoslovnih študijev Andrej Albrecht, kanonik in stolni župnik v Ljubljani, nasprotnik metel-

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni vabi na koncert, ki bo v nedeljo, 25. julija, pri Voglu v Št. Primožu, ob 20. uri zvečer. Spored koncerta obsega slovenske in nemške pesmi.

Vabljeni so vsi ljubitelji lepega petja!

DJEKŠE

(Nova sv. maša)

Pomrli so že tisti, ki so doživeli tukaj novo sv. mašo leta 1882. Tega leta je imel na Djekšah novo mašo benediktinec p. Kolumban Urnik. Doma je bil pri pd. Šrancu na Djekšah. A njegov rod ne gospodari več pri Šrancu. P. Kolumban Urnik je umrl komaj kakih 45 let star kot dušni pastir v Šmartnu v Granitztalu pri Št. Pavlu v Laibotski dolini. Umrl je leta 1902.

Po novi maši g. patra Kolumbana Urnik več kot pol stoletja ni bilo nove maše več na Djekšah. 56 let pozneje je imel tukaj novo mašo gospod Filip Jandl, pd. Zavodnikov Lipej z Djekš. Nova maša je bila 10. julija 1938. Bila je druga nedelja v juliju. Drugo nedeljo v juliju se obhaja vsako leto na Djekšah tako imenovana „bratrina“ s pranganjem. Seveda, če se obhaja nova maša, mora bratrina odpasti. Gospod Lipej Jandl je bil rojen leta 1912. Velika je bila žalost, ko je komaj 38 let star umrl kot sveški župnik 24. oktobra 1950. Od leta 1938 je poteklo 27 let. In zopet smo imeli novo mašo.

Zopet na drugo nedeljo v juliju. Tudi tokrat je morala bratrina odpasti.

Novo mašo je imel gospod Matija Cipuš. Bil je rojen na Djekšah pred 34 leti. Najprej se je odločil za mizarski stan. Postal je mizarski mojster. Tedaj je začutil poklic za duhovski stan. In šel je študirat. Študiral je v zavodu cistercijanov v Štamsu na Tirolskem. Gimnazijo je dovršil v petih letih. Potem je vstopil v celovško bogoslovje. In 4. t. m. je bil posvečen v mašnika.

Sprejem je bil v soboto ob pol sedmih zvečer pri Mežnarjevem križu. Vrstili so se pozdravi, petje, deklamacije. In nato smo šli v slovesni procesiji med zvonjenjem po cesti proti cerkvi. V cerkvi so bile pete litanije in blagoslov. Potem je g. novomašnik delil novomašniški blagoslov.

V nedeljo nato ob pol devetih je bilo slovo od doma. Zopet so se vrstile deklamacije, petje in govor gospoda prošta Trabesingerja. Nato zopet slovesna procesija, zvonjenje, streljanje. Oltar je bil postavljen na šolskem telovadišču blizu šole. Med mašo je igrala Kolpingova godba iz Celovca. Že prej je igrala pri slovesnem sprevodu od rojstne hiše gospoda novomašnika do Djekš.

Slavnostno pridigo je imel v obeh jezikih v izklesanih besedah gospod Viktor Omelko iz Celovca.

Po maši so spet delili novomašniški blagoslov v farni cerkvi. Potem pa je bila slovesna pojedina v novi Kočmarjevi dvorani.

Cerkev je bila vsa v venci in v cvetju. Povsod so bili venci, breze, mlaji, slavoloki. Pred cerkvijo pa še vedno pozdravlja novomašnika napis: Novomašnik, bod' pozdravljen!

BISTRICA V ROŽU

(Dela za elektrarno napredujejo)

Različne priprave za dokončno zaježitev Drave so v polnem teku. Železne in lesene stavbe postavljajo pri mali vasi na Polani in onstran reke. Vse težko delo opravljajo ogromni različni stroji. Šele sedaj smo videli, kakšno in koliko rodne zemlje je imelo Brodnikovo posestvo, ki je bilo tako lepo urejeno. Z njiv in deloma tudi travnikov so odstranili vso zemljo, čez meter debelo, in jo navozili na različne kraje, izvozili so jo tovorni avtomobili. Čez 40 takih vozil je opravljalo to in drugo delo.

Noč in dan zabijajo 20 metrov dolge in 50 cm široke jeklene debele deske v zemljo, kjer bo stala ogromna elektrarna, da bo zavarovana proti vodnim vrelcem in tudi proti Dravi. Tudi preko Sveč je zelo živahno, ogromni log je prazen, vse je posekano in odpadki sežgani, tudi tukaj opravljajo stroji svoje delo. Pri vsem delu so zaposleni tudi Jugoslovani in Italijani.

Kdor se zanima za vse to, lahko pride pogledat, ne bo mu žal. Toda primerni dan za obisk je samo sobota ali nedelja, kajti ob delavnikih je na cesti toliko prahu, da tovornih vozil sploh ne vidiš.

Č. g. Juri Trunk — železomašnik

V San Franciscu obhaja dne 20. julija 1965 častitljivi jubilej sedemdesetletnice mašništva č. g. msgr. Juri Trunk, naš koroški rojak. Rojen je bil 1. septembra 1870 v Blačah ob Baškem jezeru, v župniji Marija na Zilji. Svoje gimnazijske in bogoslovne študije je dovršil v Celovcu. 20. julija 1895 ga je škof Jožef Kahn posvetil v mašnika. Slovesna je bila njegova primicija v domači župniji. Že 14. avgusta 1895 je nastopil službo v dušnem pastirstvu krške škofije.

Bil je goreč dušni pastir. Med drugim je bil kaplan v Vetrinju, župnik v Kazazah, vmes dušni pastir v Ameriki. Leta 1917 je postal župnik v Borovljah, kjer je v težkih letih prve svetovne vojne vodil požrtvovalno dušno pastirstvo. Pomagal mu je kot kaplan pokojni dekan Kristo Košir.

Po letu 1920 se je spet vrnil v Ameriko

in tam deloval kot dober pastir vernikov. Hotel je postati vsem vse, da bi vse pridobil za Kristusa in jih vodil k cilju v večnem življenju. Neumorno je deloval. Kolikor mu je preostajalo časa, je bil tudi plodovit pisatelj. Saj nam je poznano njegovo odlično delo: „Amerika Amerikancem“ in drugi spisi. Znal je poljudno in pristrčno pisati in kazal svoje plemenito srce iz tradicije domače družine.

Vsemogočni ga je ohranil v zdravju in moči do izrednih 94 let po rojstvu in sv. krstu.

Našemu častitljivemu železomašniku in rojaku, ki se je vedno zanimal za življenje in borbo koroških Slovencev, želimo vse najboljše!

Bog naj ga nam ohrani še dolgo v svojem varstvu.

105-letna koroška Slovenka Marija Skok — umrla

Iz Kazaz je prišla novica, da je v soboto, 10. julija, za zmerom zatisnila oči Marija Skok, ki je bila s svojimi 105 leti najstarejša Korošica in gotovo tudi najstarejša Avstrijka.

Marija Skok ali po domače Švarcova mati iz Kazaz je bila rojena na Veliko Gosponjico, 15. avgusta leta 1860 v Lovanškah, v župniji Dobrla ves. Očetu je bilo ime Luka, materi pa Marija, roj. Kuhar.

Ko je obhajala 100-letnico, se je še dobro spominjala, da so tedaj, ko je bila pri prvem obhajilu v Dobrli vesi popravljali cerkev, da so bile maše na Gori. Toda z 12 leti je šla služiti, ker je bilo tedaj vse bolj težko življenje in so otroci morali zgodaj od doma za kruhom. Najprej je šla h Gracarju v Bukovce za pastirico, potem je postala dekla in potem služila skozi do starosti na kmetih. Služila je potem še pri Kosu v Kazazah, nato pri Pižovniku, nato pri Krepelnu. Kakih deset let je služila pri Jogru v Mali vesi pri Skocijanu. Nato je bila zopet deset let pri Ražunu v Št. Lovrencu, kjer je bil za varuha brat znanega župnika Ražuna, graditelj šole v Št. Petru.

Tri leta je bila tudi v mlinu pri Količu. Nato je bila dve leti v Šmiklavžu in devet let pri Močniku v Strpni vesi. Vmes je bila eno leto v Št. Janžu v Rožu. Do svoje smrti pa je bila 21 let pri svojem bolehnem sinu Valentinu v Kazazah v pokoju.

Ob svoji 100-letnici je Švarcova mati videla še tako dobro, da je lahko brala iz mašne knjige z večjimi črkami brez očal in še kaj zašila. Tudi šivanko je še sama vdela in si deloma kuhala. Le slabo je slišala in težko hodila.

Kmetje so jo imeli povsod radi, ker je bila pridna in poštena. Četudi je 72 let težko delala na kmetih in skromno živela, saj je bilo včasih delo mnogo težje, malo plače in prav nobene razkošnosti, je bila do svoje 104-letnice še popolnoma zdrava.

S svojimi sinovi, vnuki in pravnuki je živela Švarcova mati zmerom v najlepši slogi in harmoniji. Oni pa so jo v resnici tudi ljubili in imeli radi.

Zadnje tedne svojega življenja je rajna Švarcova mama močno trpela. Nenadoma so jo napadle trenutne omedlevice, od katerih se ni več prav opomogla. V tem času trpljenja je sosedji mislo izpustili izpred oči in so ji neprestano pomagali ter noč in dan bedeli ob njeni bolniški postelji.

Njena vnukinja Marija Hafner, pd. Briceva mati, je nosila glavno težo oskrbovanja rajne stare matere Marije Skokove.

Že prej smo omenili, da je stanovala Švarcova mama pri svojem bolehnem sinu Valentinu, ki je že sam prileten in torej ni mogel prav nič skrbeti in pomagati svoji materi. Zato je morala njena vnukinja Briceva mati pomagati stari materi in prav

tako skrbeti še za bolehnega Valentina. Torej je imela v oskrbi oba.

Pogreb blagopokojne Marije Skok, pd. Švarcove mame, je bil v ponedeljek, 12. julija, ob 3. uri popoldne, ob veliki udeležbi ljudstva, ki je prihitelo od blizu in daleč, da še zadnjič pozdravijo rajno in molijo za njen dušni mir.

Pogrebno peto sveto mašo je daroval domači č. g. župni upravitelj Cergoj po novem obredu v slovenskem jeziku, v farni cerkvi, ki sicer zaradi povečanja in obnove sameva in so tokrat s posebnim dovolje-

njem škofijskega ordinariata prvič obhajali v njej sveto daritev.

Pri pogrebnih obredih so asistirali domačemu dušnemu pastirju še č. g. mestni župnik Kulmež iz Pliberka, kaplan Leopold Kasl iz Dobrle vesi, ter domači in šmihelski bogoslovci.

Domači dušni pastir je v svojem nagrobnem govoru poudaril, da je rajna Švarcova mama dosegla izredno visoko in častitljivo starost, ki ji skoro ne najdemo primere pri nas na Koroškem, niti v celi Avstriji in ki jo moramo poleg njene zdrave narave pripisovati predvsem trdemu delu in skromnemu življenju, ki ni poznalo mehkužnosti. Bogato je torej bilo njeno življenje in to ne samo po letih, ampak tudi po delu in trpljenju, ki je bilo združeno z ljubeznijo do Boga in sočloveka, ki je ključ do nebeskih vrat.

Nato je govoril tudi župan dobrloveške občine, šolski ravnatelj Adolf Hafner, ki je v nemščini posebno poudaril njeno pridnost pri delu na kmetijah in njeno skromnost.

PODGORJE — KAPELICA

(Pranganje)

V nedeljo, 25. julija, bo ob 9. uri pri kapelici sveta maša in pranganje. Na god sv. Ane, t. j. 26. julija, pa bosta pri podgorski kapelici ob 8. in 9. uri dve sveti maši.

Č. g. župnik Alojzij Kulmež pa je v svojem kratkem nagovoru izrekel zahvalo domačemu dušnemu pastirju, da je povabil k pogrebu več duhovnikov, ker se s tem pokaže spoštovanje Cerkve do starih ljudi.

Na domu, pri sveti maši in na grobu je pel izredno lepo domači kazaški cerkveni pevski zbor v srce segajoče žalostinke.

Ob smrti najstarejše Korošice in najstarejše Avstrijke izrekamo farani sorodnikom iskreno sožalje. Blaga in dobra Švarcova mati pa počivajte po trudapolnem dolgem zemeljskem potovanju v božjem miru in veselju.

MELVIČE

(Imeli smo sveto birmo)

V ponedeljek, dne 21. junija, se je naša fara odela v prazniško obleko. Že zgodaj zjutraj so možnarji tudi daljši okolici naznanili, da je v Melvičah nekaj posebnega. Čeprav je bil delavnik, se je vendar vsa fara zbrala, da po devetih letih zopet pozdravi v svoji sredi nadpastirja, ki je prišel, da pokliče darove Svetega Duha na vso faro, posebno pa na otroke, ki so zaprosili za zakrament svete birme. Bilo jih je 32. Po pozdravni pesmi domačih cerkvenih pevcev, je domači dušni pastir tolmačil, kar smo čutili vsi melviški farani. Dobrodošlico je izpovedal škofu tudi župan Andraž iz Brda, za cerkveni svet pa Anton Novak iz Melvič. V vezano besedo pa sta oblekle svoje pozdrave deklici Ivanka Gotthardt in Ingrid Zwick. Ravnatelj šole in otroci so nadpastirja pozdravili v šoli. V lepo prenovljeni farni cerkvi je ob navdušenem sodelovanju vernikov vladalo pravo mladinsko razpoloženje.

Zahvalo izrekamo č. g. Rudiju Safranu iz Celovca, ki je v tridnevnicu pomagal faro pripraviti na veliki obisk. Zahvala pa gre tudi č. g. Avgustu Čebulu iz Št. Lenarta za prepričevalne besede, ki jih je naslovil na birmance in vernike. Popoldne pa so prišle še številne mlade mamice s svojimi malimi, da zaprosijo še zanje božjega blagoslova. Skoraj vsi duhovniki iz šmohorske dekanije so ta dan prišli v Melviče, za kar se jim lepo zahvaljujemo. Bil je to lep praznik za našo faro. Zaključili smo ga z željo in prošnjo, da bi tudi prihodnje desetletje stalo v znamenju Sv. Duha, Njega, ki je duh resnice in ljubezni.

MELVICE NA ZILJI

(Poroka)

Na binkoštni ponedeljek sta si obljubila zvestobo do groba Duvarjev Peter iz Pazrij in nekdanja šentjakobska gojenka, Jankova Lini iz Preseke ob jezeru. Poroka je bila v šmohorski cerkvi. Po poroki pa so se svatje zbrali v „Seehotelu“ v Pazrijah, kjer so v prijetni družbi nadaljevali izvenckveni del poročne slavlja. Mladoporočencema želimo na pot vse dobro.

(Zadnja pot Wajdl novega očeta)

Na praznik Rešnjega Telesa smo ob obilni udeležbi spremili na zadnji poti na melviško pokopališče Wajdl novega očeta, Franca Assingerja iz Rut. Bil je to značajan mož, ki je imel tudi veliko ljubezen do domače zemlje, katero je do visoke starosti svojih 82 let z veseljem obdeloval. Svojo široko izobrazbo si je pridobil v melviškem bralnem društvu, katerega član je bil. Domači dušni pastir se mu je zahvalil za dolgoletno sodelovanje v cerkvenem svetu. Župan Andraž iz Brda se mu je zahvalil za delo v občini. Njegov prijatelj Fellacher pa nas je spomnil na težke življenjske poti, ki jih je rajni prehodil. Zato želimo rajnemu očetu plačila nebes.

Prizadeti družini pa naše sožalje!

NEZA STURM

Ob sklepu lista smo prejeli žalostno vest, da je v noči od torka na sredo dobro pripravljena odšla na pot v večnost k nebeskemu Očetu Neža Sturm, pd. Tomanova v Svinči vesi nad Celovcem, stara 76 let. Pogreb blage pokojnice bo jutri v petek, 23. julija 1965, ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti k podružni cerkvi pri Sv. Lovrencu. — Blaga žena naj v miru počiva!

Darujte za visokošolski dom Korotan!

Odmevi v nemškem časopisju

o srečanju avstrijskih manjšin v Celovcu 11. julija 1965

„Kleine Zeitung“ z dne 13. julija 1965:

„Ein klares Ja zu Österreich“

Jugend österreichischer Minderheiten feierte Vaterland mit ihrer Volkstumskunst

Mit einer sehr schönen folkloristischen Festakademie feierte die Jugend der österreichischen Minderheiten am Sonntag in Klagenfurt das Gedenken an 20 Jahre Zweite Republik und an 10 Jahre österreichischer Staatsvertrag. Der Obmann des die Feier veranstaltenden Kärntner Studentenverbandes (Slowenen), Karl Smolle, konnte als besondere Ehrengäste hiebei Sektionschef Dr. Freck vom Unterrichtsministerium, Landesrat i. V. Pogatschnig als Vertreter des Landeshauptmannes, Hofrat Papst von der Liga für Menschenrechte, Prof. Dr. Valentin Inzko als Vorsitzenden des Slowenischen Rates, Direktor Dr. Tischler vom Slowenischen Gymnasium und die Leiter der tschechischen und kroatischen Jugendgruppen — die Ungarn konnten leider nicht kommen — begrüßen. Man sah auch viele Geistliche aus dem gemischtsprachigen Gebiet.

Nach dem Vortrag von drei Liedern des Männer-Doppelquintetts aus Zell-Pfarre in ihrer malerischen Tracht, bei denen ein Solist durch seine Belcanto-Stimme auffiel, gedachte der Obmann des Kärntner Studentenverbandes, Karl Smolle, in einer Rede des festlichen Tages. Er schilderte den Werdegang der österreichischen Republik seit 1918, die Entwicklung zum Anschluß an Deutschland bis zum Zusammenbruch des Dritten Reiches. 1945 sei dann ein neues Vaterland aufgebaut worden, das aber erst zehn Jahre später durch den Staatsvertrag seine endgültige Freiheit erhielt und durch harte Arbeit zu einem auch wirtschaftlich lebensfähigen Staat wurde. Ein neues Phänomen unserer heutigen Außenpolitik sei die Ostpolitik, in der Österreich eine Mittlerstellung zwischen Ost und West einnehme und dazu beitrage, daß bei einer künftigen europäischen Staatenkonstruktion auch Ost- und Südosteuropa nicht vergessen werden.

Hinsichtlich der Minderheiten erklärte der Redner u. a.: „Wir, die in Österreich lebenden Volksgruppen, begegnen uns heute, um ein klares Ja zu Österreich auszusprechen. Wir wollen Tschechen, Kroaten, Magyaren und Slowenen bleiben, aber die Erhaltung unseres angestammten Volksgutes ist unsere besondere Aufgabe für Österreich, denn auch wir sind Österreicher.“ Man brauche die Minderheiten nicht zu fürchten, denn eine Minderheit, die sich in Österreich zuhause fühle, würde niemals zur Irredenta werden. „Wir, die Jugend der österreichischen Minderheiten“, schloß der Redner, „versprechen, daß wir, gestärkt durch eine großzügige Minderheitenpolitik, bereit sind, weiterhin mit an Österreich zu

bauen und es mit unserer Arbeit zu erhalten, als die Heimat verschiedensprachiger Österreicher.“

Anschließend an die Festrede begann dann ein überaus bunter Reigen folkloristischer Darbietungen, den die tschechische Gruppe aus Wien mit Volkstänzen eröffnete. Das bunte Bild der Trachten steigerte sich zu wahrer Farbenpracht, als die kroatischen Gruppen auftraten: zuerst die Chorvereinigung aus Steinbrunn (unter Dir. Jakob Dubrovich) und dann die eindrucksvolle Tamburizzagruppe des „Kroatischen Akademikerklubs in Wien“ (Leitung Robert Susic). Eine Augenweide waren hier die reichbestickten Gewänder der weiblichen Mitglieder, die ihren Trägerinnen einen unerhörten Charme verliehen. Prachtvoll war auch die Tracht der Männer mit ihren langen weißen Leinenhosen, der roten Westen und dem reichbestickten Rock, den sie wie Husarenatillas an der rechten Schul-

„Neue Zeit“ z dne 13. julija 1965:

Heimatlicher Sang und Tanz

Jugend nationaler Minderheiten Österreichs in Klagenfurt

Anläßlich der 20-Jahr-Feier der Zweiten Republik und der 10-Jahr-Feier der Unterzeichnung des Staatsvertrages lud der Kärntner slowenische Studentenverband Gruppen der Jugendorganisationen von nationalen Minderheiten in Österreich für das Wochenende zu einem Treffen nach Kärnten ein.

Der Einladung leisteten Gruppen der Slowenen aus Kärnten, der Tschechen aus Wien und der Kroaten aus dem Burgenland Folge. Eine ungarische Gruppe aus Oberwart sagte zum Bedauern der Veranstalter in letzter Minute ab.

Samstag abend wurde auf dem Rabens-

ter befestigt trugen. Der Augenweide entsprach auch der Ohrenschaus, den sie mit ihren balalaika-ähnlichen Instrumenten bereiteten. Sie spielten drei Kolos, voller Sehnsucht, fast wie Zigeunerweisen klingend und mit dem erregenden Rhythmus der Tänze ihrer Heimat.

An sie schloß sich die Tanzgruppe des „Kroatischen Kulturvereins in Wien“ (unter Vladimir Vukocich), deren Tanzformen

„Volkszeitung“ z dne 13. julija 1965:

Minderheitenjugend zu Österreich

Der slowenische Studentenverband veranstaltete anläßlich der Zwanzig-Jahr-Feier der zweiten Republik und der Zehn-Jahr-Feier der Unterzeichnung der österreichischen Staatsverträge ein Treffen der Jugend österreichischer Minderheiten. Eine Festakademie fand am Sonntag, den 11. Juli im Großen Festsaal des Konzerthauses statt, bei der neben der slowenischen eine tschechische und kroatische Volksgruppe aus Wien bzw. aus dem Burgenland Volks-

teils Werbung um die Braut, teils ausgelassene Lebensfreude widerspiegelten.

Im letzten Teil des Programmes hörte man slowenische Kärntnerlieder vom Burschenchor des Kärntner Studentenverbandes und seinem gemischten Chor unter der Leitung von prof. Dr. Czigán. Lieder, die, von wohlklingenden Stimmen vorgebracht, durch ihre schönen Melodien erfreuten.

Mit der Bundeshymne schloß die Veranstaltung, der der vollbesetzte große Saal des Konzerthauses reichen Beifall spendete.

Am Abend zuvor waren als Auftakt des Festes Freudenfeuer auf dem Rabenberg entzündet worden.

tänze und -lieder zur Aufführung brachten. Die ebenfalls eingeladene magyrische Gruppe blieb dem Treffen fern.

Der Obmann des Kärntner Studentenverbandes, Karl Smolle, begrüßte die Gäste, unter denen sich Hofrat Papst als Vertreter der Liga für Menschenrechte, Dr. Fortschek als Vertreter des Bundesministeriums für Unterricht, Inspektor Dr. V. Inzko und Hofrat Dr. J. Tischler befanden.

Begeisterung riefen die Tamburizzagruppe des „Kroatischen Akademikerklubs in Wien“ und die Tanzgruppe des „Kroatischen Kulturvereins in Wien“ hervor. Einen großen Teil des reichhaltigen Programms bestritt mit wahrhafter Meisterschaft und durch hervorragendes Stimmaterial bestechend der Chor des Kärntner Studentenverbandes unter der Leitung von Professor Dr. Franc Cigan.

Aus der von Karl Smolle in Slowenisch und Deutsch gehaltenen Festrede klang ein klares und offenes Ja zur Republik Österreich und ein Ja zur Erhaltung des angestammten Volksgutes der Minderheiten. „Wer Österreich liebt, muß es als Ganzes lieben.“

Ein ehrliches Bekenntnis wurde zur Republik und ihren Aufgaben im Rahmen Europas von einer Jugend abgelegt, deren Stärke es ist, in der Minderheit zu sein.

Letno poročilo Slovenske gimnazije 1964-65

Ko je izdala letos Državna gimnazija za Slovence svoje običajno letno poročilo, sem še s posebnim zanimanjem segel po tej drobni, lični, 61 strani obsegajoči knjižici, kajti marsikaj novega in zanimivega bereš iz nje.

Šola je dobila v letu 1964-65 štiri nove učne moči, tako da je poučevalo letos 21 srednješolskih učiteljev.

Dijakov je bilo v preteklem letu na zavodu 362, od tega 225 učencev in 137 učenk. Na 9., 10., 11., 12. in 13. strani beremo imena šolarjev in šolarik, ki so bili porazdeljeni v 13. razredih; 1., 2., 3., 4. in 6. razred so imeli paralelke.

Preteklo šolsko leto je bilo za Slovensko gimnazijo zgodovinskega pomena, saj so prvič zapustili zavod učenci, ki so se šolali skozi 8 let na tej slovenski srednji šoli. Maturitetni komisiji je predsedoval strokovni nadzornik za Slovensko gimnazijo prof. dr. Valentin Inzko.

Od 23 dijakov, ki so bili pripuščeni k maturi, je zaključilo zrelostni izpit z uspehom 21 šolarjev in šolarik; od teh jih je bilo 8 odličnjakov. Dva dijaka bosta morala jeseni ponavljati izpit iz enega predmeta.

V sredo, 16. julija, je bila v cerkvi Svetega Duha v Celovcu zahvalna služba božja. Prav v tej cerkvi je bila jeseni, pred 8 leti, to je leta 1957 prva skupna sv. maša učencev slovenske gimnazije. Med njimi so bili letošnji maturantje prvi prvošolci tega odličnega vzgojnega zavoda. Tokrat pa so se sv. maše udeležili kot maturantje z zahvalo za vse prejete duhovne dobrate.

Dalje nam da „Letno poročilo“ pregled socialnega stanja naše študirajoče mladine. Največ dijakov prihaja iz kmečkega stanu (147), sledijo jim šolarji iz delavskih družin (95), močno je tudi število otrok uradnikov in nameščencev (62), 35 dijakov prihaja iz obrtniških družin, starši 12 učencev so rentniki, medtem ko se uvrščajo roditelji 11 učencev k prostim poklicem.

Največ dijakov je stanovalo v dijaških domovih, in sicer 258. Domov se jih je vozilo 84. V mestu pa jih je stanovalo 20.

Ko prebiraš na strani 14 do 19 naslove šolskih nalog, šele spoznaš s kakšno skrbnostjo so profesorji izbirali snov, da bi čim bolj zajela dušo mladega študirajočega človeka.

Nekaj čisto novega pa je za našo srednjo šolo tudi dejstvo, da je zvezni predsednik odlikoval ravnatelja gimnazije dr. Joška Tischlerja z nazivom dvorni svetnik.

Da pa se ni omejilo dejanje in nehanje šole samo na didaktično polje, razvidimo že iz vsebine „Letnega poročila“. Dijaki Slovenske gimnazije so se udeleževali tudi na športnem in kulturnem področju izven šole.

Seveda je bil glavni dogodek osredotočen zopet na akademijo zavoda 30. maja, ki je pomenila za slovenski učni zavod krono vsega dejanja in nehanja ter bitja in žitja tega zavoda. Kar so nudili marljivi dijaki in dijakinje na tej edinstveni prireditvi, je samo v čast zavodu, ki ima take odlične vzgojne moči, in tako izborno vodstvo v sedanjem ravnatelju.

O akademiji Slovenske gimnazije so se na široko razpisali tudi koroški nemški časopisi, ki so vsi brez izjeme pohvalili kvaliteto tega koncerta.

Slovenska gimnazija se je udeležila tudi tekmovanja „Mladina poje 1965“. Izbrani zbor naše gimnazije je najprej nastopil pri tekmovanju koroških mladinskih zborov v Celovcu, 17. maja. V skupini srednješolskih mešanih zborov je naš zbor dosegel 2. mesto, za zborom celovškega učiteljskega. Po tem uspehu je dobila šola povabilo od prosvetnega ministra, da se udeleži vsedržavnega nastopa mladinskih zborov, ki je bil 27. do 29. junija v Celovcu. Zbor slovenske gimnazije je pri tekmovanju dosegel oceno „prav dobro“ in tako prestal častno svojo preizkušnjo.

Ob nadaljnjem listanju te lične knjižice naletimo na članke, ki so jih napisali profesorji zavoda. Tako je napisal dr. Pavle Zabltnik zanimivo študijo o akademiku profesorju dr. Ivanu Grafenauerju, dalje piše o največjem italijanskem pesniku Dan-

teju dr. Stanko Čegovnik, medtem ko dr. Janez Polanc poroča o novi cerkvi v Selah; dr. Reginald Vospersnik je napisal za „Letno poročilo“ lep članek pod naslovom „Koroška pred sto leti“, v katerem opisuje, da je bil Celovec nekdanj kulturno žarišče vseh Slovencev, medtem ko je naš neutrudni glasbenik dr. France Cigan zbral nekaj zanimivih narodnih pesmi iz Stebna pri Globasnici pod naslovom „Tam pri Konradi“. Znani literarni kritik in prevajalec prof. Janko Messner pa kritizira dva naša mlada nadobudna slovenska koroška pisatelja.

Tudi študirajoča mladina je prispevala dva članka, in sicer je napisal študent Jože Wakounig „Dunajska univerza in Slovenija“, kjer nam članek opisuje, da je mnogo velikih Slovencev, politikov, pesnikov, pisateljev, znanstvenikov, študiralo na tem slavnem zavodu. Članek „Počitnice v Angliji“ pa je napisal dijak Hanzi Urank.

Na predzadnji strani je še omembe vredno sporočilo o zidavi šolskega poslopja. Združenje staršev je v tem oziru dobilo namig od prosvetnega ministra, da bodo zgradili novo poslopje za slovensko gimnazijo v Waidmannsdorfu, in sicer bodo pričeli z gradnjo čimprej.

Slovenska gimnazija je priredila poleg zaključne akademije še javen nastop iz opere „Miklavž prihaja“ dr. Jerka Geržinčiča na besedilo župnika Lovra Kaslja, in sicer sta bili dve predstavi 8. in 12. decembra v celovškem Mestnem gledališču. Uprizoritev je prav lepo uspela v gmohtnem kakor tudi v umetniškem oziru.

Šola pa je imela tudi vrsto notranjih proslav, kot na primer proslavo dneva avstrijske zastave 26. oktobra 1964 itd.

Iz vsega tega je razvidno, da je bilo dejanje in nehanje te srednje šole v preteklem šolskem letu na zavidljivi didaktično-kulturni ravni in da potem ni odveč, če pritrdimo še besedam neke vplivne nemške osebnosti, ki je dejala, da je Slovenska gimnazija zares elitna in najboljša vzgojevalnica na Koroškem.

B. L.

Tečaj učiteljev dvojezičnih šol

V okviru Pedagoških tednov je bil tudi letos tečaj za učitelje dvojezičnih šol. Med 12. in 15. julijem 1965 se je zbralo lepo število učiteljev in učiteljic v klubi dvorani Doma glasbe v Celovcu k sledečim predavanjem:

Pedagoško-didaktični aspekti poučevanja na manjšinskih osnovnih šolah (okrajni šolski nadzornik Rudi Vouk).

Narodna pripovedka pri pouku (ravnatelj Hanzi Millionig).

Pojemo slovenske pesmi, pevka ura z ljudskošolskimi pesmimi (učitelj Walter Lukan).

Prešeren in Koroška (strokovni nadzornik dr. Valentin Inzko).

Pomen govorjenja in živa raba slovenskega jezika pri pouku (profesor Janko Messner).

Vprašanje čitanke in slovenski jezikovni pouk na prvi šolski stopnji (nadzornik Rudi Vouk).

Slovensko literarno ustvarjanje na Koroškem na prehodu 19. v 20. stoletje (prof. Janko Schnabl).

Slovenska koroška narečja (profesor dr. Pavle Zabltnik).

Priprava učiteljev na usposobljenostni, strokovni oziroma glavnošolski izpit iz slovenščine (nadzornika Sepp Mairitsch in dr. Valentin Inzko).

Diktatura mode

Topli in prijetni meseci poletja se bližajo. S tem pa se bliža tudi čas, ko bo prišla do večje veljave tudi diktatura mode; posebno ženski svet se bo zopet pokazal v novih oblekah, sešitih po najnovejših predpisih mode. In to ne le po mestih in letoviščih, marveč tudi po naših vaseh; saj ob nedeljah skoro ne ločijo več mestnih gospodičen od podeželskih dečel; obojne že kar tekmujejo v modnih novostih.

Diktatura mode je zares neizprosna in skoraj vsemogočna. Današnji ženski svet se ji skoraj ne more zoperstaviti. Celo resne in povsem moralno neoporečne ne morejo mirno preko nasilja mode. Mnogokrat se celo ženskemu svetu zdijo zahteve mode nespametne in pretirane, a kljub temu ji sledijo rekoč: „Kaj si moremo, je pač taka moda.“

Za katoliško dekle veljajo glede mode pravila krščanske morale; saj prihaja nevarnost za krepot in poštenje mladine tudi od nedostojne mode. Cerkev zato daje jasna določila o modi. „Oblačenje ima trojni namen: zdravstvenega, npravnega in lepote. Z zdravstvenega stališča naj obleka zavaruje telo pred neugodnimi vplivi narave; z npravnega naj zavaruje sramežljivost; z lepote pa naj se obleka odlikuje po lepoti, okusnosti in raznovrstnosti (Prim. Past. pismo jug. škofov mladini).“

Krščanska npravnost ne zabranjuje ne mode ne okrasja, dokler ne prestopi meje npravnosti; te pa prestopi, kadar oblačenje žali sramežljivost. Zato je treba nadvse pohvaliti vse tiste, ki izdelujejo take modne oblike, ki so res lepe, okusne in praktične, pa vendar nimajo nikakih zapeljivih mikov ali smešnih posebnosti, marveč so častne in dostojanstvene.

Dekle ženina ne gre iskati, ampak nanj čaka. Da pa pride, mora biti opozorjen po lastnih očeh ali pa po drugih osebah. Zato sme dekle in skoraj mora opozarjati nase, če se misli poročiti. Na svojo lepo notranjost opozarja z modrim zadržanjem in govorjenjem. Tudi na svojo zunanost sme opozarjati in to zlasti z obleko. Ženska rada menjava obleko po barvi in po obliki. Menjava jo zato, da vselej na nov način pokaže ali poudari svojo lepoto. Za to menjavanje pa skrbi moda, ki je znala prav spretno izrabiti to naravno žensko lastnost v bogate vires bogastva. Nastala je iz želje, položene ženskam v naravo, da svojo telesno lepoto izražajo z novimi oblikami in barvami obleke.

Toda katoliško dekle bo vedno okusno in dostojno oblečeno. Saj za njo obleka nima samo zdravstvenega in lepote namena, ampak ji hoče čuvati dekliško dostojanstvo in čast. Tako je zanj obleka tudi izraz njene notranjosti; saj je že samo način oblačenja navadno zanesljivo merilo, ali je dekle čednostna in resna ali pa lahkomiselna in moralno šibka.

Dekle bi ne smela biti nasilnosti mode slepo pokorna. Tiste osebe v velemestih, ki

ZA MLADINO IN PROSVETO

Dekleta so cenejša kot fantje . . .

To se pa sliši, kot bi bili kje na bližnjem Orientu — v Kairu ali v Babilonu. Tam pravijo, da prodajajo in kupujejo dekleta in morda tudi fante.

Pa temu ni tako hudo. V mislih imamo samo ugotovitve statistike, ki hočejo pokazati, da dekleta nekoliko manj stane starše kot pa fant, čeprav bi po videzu sodili, da je obratno resnica. Toda navedena trditve se nanašajo samo na fanta — dekleta do šestnajstega leta starosti. Torej za čas, ko dekleta še niso tako zahtevna . . .

Povprečno so izračunali, da morajo starši za svojega otroka izdati v prvih šestnajstih letih za 300 šilingov na mesec. Ugotovili so, da pride na fanta povprečno na mesec življenjski trošek za ca 10.— šil. višji kot za dekleta. Zanimivo je, da so stroški za otroka v prvih letih za eno tretjino višji kot za triletnega; v tej dobi so stroški najnižji. V vseh šestnajstih letih morajo starši izdati za odgojo svojega nadobudnega naslednika blizu šestdeset tisoč šilingov, dočim jih odgoja dekleta za isto dobo stane za dobra dva tisočaka manj.

Razume se, da te številke ne veljajo za vsak posamezen slučaj. Saj vemo, kako različni so starši do svojih otrok, pa tudi ekonomske razmere družin so zelo raznovrstne. Pa še en zelo odločujoč moment je odločilnega pomena, ki more popolnoma prevrniti navedene račune; če je v družini en sam otrok — sinček edinec ali hčerka edinka. Tak otrok — edinec bo verjetno dvignil s svojimi nenasitnimi zahtevami izdatek za vsaj dvakrat. Obratno pa bo strošek na otroka v družinah s številnimi otroki morda tudi za polovico zmanjšan.

določajo modo, najbrž niso vse vzor kreposti in sramežljivosti. Zato je pa tudi moda tako širokovestna. Resno dekleta vzame iz mode le to, kar je res lepo in dostojno; odkloni pa vse, kar jo hoče prodajati.

Moda je večkrat tudi zelo „zvijačna“ in zahrbtna. Zelo preračunano išče oblike, s katerimi sicer pokrije telesnost, a jo istočasno čim bolj poudari in delno razkriva. Takrat še slabše vpliva, ker preračunano izživa in draži počutnost.

O dostojnosti in primernosti ne sme odločati večja ali manjša razširjenost mode; prav tako tudi ne šivilja z najnovejšimi vzorci, ampak zdrav okus, čut sramežljivosti in pa osebni ponos, ki noče v slabem brezmiselnem posnemati drugih.

Kako je pa s stroški pozneje, ko se v mladostniku pojavlja zavest fantovstva in se v dekletu vzbudi zavest, da je vstopila v svoja najlepša leta, o tem bi pa menda težko tudi najbolj izvežbani statistiki povedali kaj kolikor toliko zanesljivega.

ZA NAŠE MALE:

Zaklad v Macni

Strmo se dviga nad Borovljami gora Macna. Na njeni zahodni strani se skrivajo kmetije Korenjakov, vzhodno pa se razprostira Zavrh. Malo pod vrhom se sveti lična kapelica, posvečena sv. Ani. Ne šentano prihaža tja gori mnogo vernikov; tudi hribovlaci hodijo uživati krasen razgled. Pod skalami v južnem pobočju vodi „sevska“ steza na sedlo in planino Koce. O tem kraju pripoveduje stara pravljica:

Ko je Turek divjal po naših lepih deželah ter plenil, kar mu je prišlo pod roke, so ljudje skrivali denar v gorah. Zgodilo pa se je, da so Turki pomorili one, ki so vedeli za skrivališče; zaklad je potem ostal pozabljen.

Minilo je nekaj sto let. V gori nad Kočuho je prebival star kajžar, ki je bil sodar. Neke noči ga predrami ropot, nekdo ga kliče.

„Kdo je?“

Votel glas odgovori: „Pojdi in naredi na moje kadi obročje.“

„Zdaj, ko je taka tema, pa že ne grem. Pridi jutri.“

Komaj je sodar drugi večer zatislil oči, ga predrami isti glas: „Priatelj, vstani in naredi mi obročje. Skrajni čas je že!“

Tudi nad našo mladino ima moda moč in vpliv; zato ima katoliško dekle prav tu kaj veliko apostolsko polje. Odločno se zoperstaviti neokusni in dekliško čast žaljivi modni nasilnosti s tem, da pri sebi skrbi nozi, da ne dopusti kaj neprimerne ali celo nedostojne. V razgovorih in v svojem okolju vobče širiti zdrave nazore glede mode; saj je znano, koliko se danes dekleta med seboj pogovarjajo prav o modi. Zlasti pa se bo držala navodil Cerkve glede oblačenja pri obisku cerkve ali ob prejetju svetih zakramentov. Ne le v Italiji in še nekaterih drugih deželah, ampak tudi pri nas bi že bilo potrebno ob vhodih v cerkve razobesiti navodila, ki prepovedujejo vstop nedostojno oblečenim ženskam.

MEH ZA SMEH

Žena brez napake

„Torej, Cene, ali si videl nevesto, ki sem ti jo izbral? Ti ugaja?“

„Oče, ali nisi opazil, da šepa?“

„To nič ne de, saj se ne bo udeležila dirk. Lej ga no!“

„Pa križem gleda!“

„Toliko bolje! Ne bo videla tako natanko tvojih napak.“

„Ali si jo slišal govoriti?“

„Seveda!“

„Jeclja!“

„Toda za božjo voljo, mar hočeš dobiti ženo brez napak?“

Sodar: „Pa grem v božjem imenu.“

Oblekel in obul se je, vzel cekar s potrebnim orodjem ter stopil v temo. Vprašal je moškega v dolgi suknji: „Kam?“

„Kar za menoj,“ mu ta odgovori.

Sla sta v klanec. Neznanelec je hitel sprejati kakor da bi plaval v zraku, sodar je cokolal za njim v okovanih čevljih, da so se iskresale. Misli je: „Saj ne bo daleč.“

Kako pa se je prestrašil, ko sta šla mimo zadnje hiše Zavrhom in naprej na planino Koce. Tam sta zavila po stezi povprek in sta kmalu bila pri treh mecesnih, kjer se je odprl vhod v skalo. Vstopila sta v nekakšno klet. Sodarja je minil ves strah, ko je zagledal na tleh tri kadi, polne črnega oglja. Lotil se je dela in nabijal obročje.

Ko je bilo delo gotovo, je spravil orodje v cekar, neznani mož pa mu s suho roko ponudi pest oglja rekoč: „Vzemi.“

Sodar: „Za oglje pa mi ni.“

Oni: „Le vzemi“ in že mu ga potisne v žep.

„Naj pa bo,“ misli sodar in gre ven. Za njim je tresnilo, da je gromovito odmevalo po skalovju — vhod v skalo je zopet izginil. Zopet ni videl drugega kakor planinski svet.

Tekel je domov, se ulegel in trdo zaspal. Zjutraj se je pozno prebudil. Spomni se na nočno hojo, seže v žep in glej čudo: namesto oglja privleče lesketajoče zlato. Ves vesel pove nočni dogodek ženi, ona pa mu očita: „Zakaj nisi vrgel na kadi blagoslovljeni molek, pa bi si bil pridobil ves zaklad?“

Naslednjo noč je res zaslišal pod oknom neznanega moža, ki je žalostno tožil: „Zakaj me nisi rešil?“ Ze tako dolgo moram stražiti ta zaklad! Še bom moral čakati, da iz semena, ki ga spusti na Kocah ptica, zraste smreka; šele iz desk te smreke bodo naredili zibelko, v kateri se bo zibal otrok, ki me bo mogel zopet rešiti!“

(Zapisal Val. Varh, leta 1908.)

MATIJA MALEŠIČ:

V ZELENEM
POLJU

roža

„Prosim, če bi šli povedat v gimnazijo,“ sem drgetal v silni vročini. „Sami vidite, hudo mi je.“

„Komu naj sporočim v gimnaziji?“ je vprašala gospodinja in mi hotela popraviti odeje.

„Razredniku osme, doktorju Martinu Lokaču.“

Naglo je popustila mojo odejo in stopila proti hreččeli postelji. „Ne pojdem!“ Prethan, skoraj zadirčen glas.

V meni je vzklopelo. O, kako hudo je študentu, če je daleč od doma in domačih. Ali je lepo in žensko odbiti bolnemu študentu tako malenkostno in prvo prošnjo, ki sem jo izrekel redkobesedni, vedno v svoji kuhinji čepeči gospodinjji, ki je včasih po cele mesece z Drejcem nisva videla? Vročina, ki me je kuhala, je bila menda kriva, da se mi je gospodinja zdela odurna. In ko je prinesla čaj in me hotela zadelati tudi z Drejcemvimi odejami, sem bil trmast. Obrnil sem se v steno, si poulekel odejo čez glavo in nisem hotel odgovoriti na nobeno njeno besedo.

„Ali bi ne mogel povedati v gimnaziji gospod Andrej? . . . Ne zamerite, saj bi šla sama, če bi ne bil vaš razrednik doktor Martin Lokač. . . Za vas bi rada, rada kaj storila, ker . . . ker vas poznam že od tedaj, ko ste bili še majhni.“

Da bi gospodinja mene poznala, ko sem bil še majhen? Ali se blede meni po tej silni vročini ali se meša njej? Kakor koli: ne odgovorim ti, ne-

prijazna gospodinja! — Tudi tvojega čaja ne maram!

„Lepo vas prosim, ne hudujte se name! K vsakemu drugemu profesorju bi šla, ali k doktorju Martinu Lokaču ne. Ne silite me k njemu! K Lokačevemu Tinetu ne, ne . . .“

I.

Ko sanje, prelepe sanje, ki jih človek sanja le enkrat v življenju, pa jih nikdar več ne pozabi, so bili dogodki tiste nedelje.

Pod Lokačevim kozolcem, največjim v vasi. Glava pri glavi, rama pri rami. In vroče, vroče je pod kozolcem in zaduhlo, da je čudno, kako morejo ljudje vzdržati. Kozolec ves ovit z venci iz smrečja, bršljana in rož, pri vhodu mlaji, na njih zastave. Ljudje radovedni in že pol ure pred napovedano predstavo nestrpni. Prerivanje in suvanje, pa jeza na tiste, ki so stopali po tujih nogah. Čemu ne začnejo, da ni vendar že vse polno? Ali prihajali so še zmerom novi radovedneži. Nadučiteljeva Vida ni sama zmogla navala pri vhodu, oče ji je moral priskočiti na pomoč. In še bi se kdo zmuznil brez vstopnine, da ni budno pazilo Lokačevo oko. Stari je prej brundal in postrani gledal na sinove muhe, ali odkar je zjutraj župnik s prižnice oznanil predstavo in povabil ljudi za popoldne pod njegov kozolec, je dvignil glavo.

Kaj takega res še nikdar ni bilo v vasi, niti blizu nikjer ne. Le tisti, ki so bili že po svetu, so pravili o takih igrah. In so hvalili Lokačevega študenta, ki hoče pokazati domači vasi, kar je lepega po mestih in po svetu. Tiste, ki se jim je smilil denar za vstopnino, je tolažila vest, da

igrajo pogorelce. Še stare žene, ki so se bale pohujšanja, so prišle. Če bi bilo kaj pohujšljivega, vendar ne bi gospod župnik s prižnice povabil k igri!

Za zagrinjalom je Tine, Lokačev študent, barval obrvi, slikal po obrazih, pritrjeval brke, natikal lasulje. Pot mu je curkoma lil po obrazu, preveč dela je bilo zanj, vse je viselo na njem. Oba druga študenta iz vasi, Tone, ki je igral Zavrtnika, in Janko, ki je igral Tončka, sta se izgovarjala, da jima tako delo ne gre od rok. Študent tam nekje od Ribnice, ki so ga domači študentje privedli šele v četrtek, ko se je France skujal in vrgel Tinetu Gašperjevo vlogo pod noge, ni imel kdaj pomagati Tinetu. Vloge se v dveh dneh še zmerom ni dobro naučil. Postopal je po soncu okoli kozolca in govoril glasno svoje besede.

„Orožnik!“ je kriknila igralka, ki ji žilica ni dala miru in je kljub Tinetovi prepovedi odmaknila zagrinjalo ob robu in pogledala pod kozolec.

„Pa ne s puškami?“ je vprašal Ribničan.

„Dacar! . . . Poštar! . . . Učiteljica! . . . Župnik, jej, gospod župnik . . .“

Tine je spodil igralko od zagrinjala.

Tisti hip se je preril na oder France. Vsi so osupnili in se spogledali. Francetu se je poznalo, kako težka se premaguje.

„Tine, tisto v sredo zvečer je bila neumnost, kakršne še nisem zagrešil, kar živim. Ne zameri in pozabi. Pil sem, pa me je zapeljalo.“

Tine se je zdrznil. Ni hotel pogledati Franceta. Napeto so vsi pričakovali, kaj pravzaprav hoče France in kako se vse to konča. Tišina na odru je bila mučna. Na

Franceta so bili vsi jezni. V sredo, ko ni bilo več mogoče, da bi kdo drugi prevzel Gašperjevo vlogo, se domisli, da ni ta vloga zanj. Na pikro Tinetovo opazko vzkipi: „Zakaj ne igram Janeza jaz, ti pa Gašperja? Spregledal sem te! Zaradi Metke si se domislil vse te komedije! Videl sem te, kako si se sklonil k njej, ko si ji pokazal, kako naj molči pred kapelico . . .“

„Ali ne vidiš, da si nam tu na poti?“ je pretrgal mučno tišino študent Tone. „In odpuščanja prosim Tineta ob drugi priliki, sedaj ne utegne!“

Po Francetovem obrazu je vztrepetal. Pa se je le še premagoval: „Kako na poti? . . . Kaj mene Tine ne bo spremenil v Gašperja?“

Francetove besede so igralcem zaprle sapo. Tako torej misli? In kaj bo s študentom od Ribnice? Čemu so ga privedli, skoraj privlekli domači študentje? Čemu se je učil včeraj in predvčerajšnjim Gašperjevo vlogo, da je potil krvavi pot, kakor je zatrjeval? Metka je kar trepetala v razburjenosti. Razen Tineta je v sredo France najbolj razžalil njo. Kdaj le mu je obljubila, da ga vzame?

„Imenitno,“ se je zasmejal Ribničan, ko je spoznal, kako in kaj. „Tako niso še nikdar nikjer igrali ‚Divjega lovca‘, kot ga zaigramo danes mi. Kar dva Gašperja nastopita!“ Ali na obrazu se mu je poznalo, da mu ne bo prav, če ga France odrine.

„Izkoristi rajši še te minute, da se ti ne bo zatikalo,“ ga je opomnil Tine.

France je hripavo stisnil skozi zobe: „Tine!“ Ali Tine ga ni pogledal.

In France je vročično iskal s pogledi po

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Pot za Dravo

Svoji in drugim slovenskim materam posvetil dr. Metod Turnšek

Franček je s kravo in teličkom zavil za hram v zeleno jamo. Oče Franc je nekaj trenutkov s tihim zadovoljstvom zrl za njim. „Kako le tečejo leta!“ si je del. Sin mu je zrasel že v pametnega pastirja, v prvo pomoč. Potem je Franc, kočarski gospodar, krenil čez dvorišče v priklet (vežo), kjer ga je na mizici pod sklednjakom že čakala skledica zavrelega mleka in načet hlebec črnega kruha. Sem mu je žena Tunika vsako jutro postavljala zajtrk, da bi mu ne bilo treba stopati v sobo in bi ne budil še spečih otrok, Konrada in Micke.

V prikleti je Franc snel klobuk, se prekrizal in kratko pomolil. Potem si je v vrelo, še kadeče se mleko nadrobil krajec črnega, močno zapečenega kruha. Tunika je pa med tem hitela in si pripravljala tržo. Zvrhan in pokrit jerbas in cekar povrtine, doma nabrane in lastnim ustom odtrgane, sta že pripravljena čakala zunaj pred pragom. Zdaj je mlada Zelenkova gospodinja še precejala in nalivala v kanglo jutranje in sinočnje mleko, ki ga je tudi domu odtrgala. Franc je molče zajemal svoj zajtrk. S pogledom je zdaj pa zdaj sočutno pospremil umirjene kretnje svoje skrbne, noseče žene. Zasmilila se mu je v svoji neutrudni vnemi in skrbi za skupen vsakdanji kruh.

„Kdaj boš pa ti jedla, mati?“

„Že počakam,“ se je nekoliko v zadregi izgovorila žena, čeprav jo je v želodcu medlilo in slabilo, da bi že zdaj najrajši kar dvakrat pozajtrkovala. Toda Tunika se nekaj ni ulegla brigati za zajtrk, še bolj pa se ga je ob tej zgodnji uri vzdržala zaradi svoje skrivnosti. Zadnje tedne pred porodom je namreč vselej tešča hodila v mesto. Vse otroke je tako nosila. Spotoma je tudi stopala tja v veliko samostansko cerkev in se v njej umikala v stransko kapelico. Tu je pred podobo črne zamorske Marije prav zbrano molila za otroka pod srcem, za moža in vsa družino. Tudi k sv. obhajilu je pristopala...

„Nič ne ješ, mati, in še s tako žmetnim (težkim) bremenom se oblašaš. Kako moreš na tešče v mesto? Saj mi boš docela obnemogla!“ V moževem glasu je bilo sočutje kot še redkokdaj. To jutro je Francu stopilo do žive zavesti, da bi svoji noseči ženi ne smel dovoljevati tolikšnih naporov. Kako, da ni tega že sprevidel?

„Veš kaj, mati,“ je Franc znova nagovoril ženo prav ljubeče, „danes ti tržjo ponesem v mesto sam. Vsaj pol poti, ali ne?“

Tunika je presenetilo. Hvaležno se je ozrla v moža in dejala:

„Ali res oče?“

„Res, mati! Le hitro se pripravi!“

K zajtrku Franc svoje žene ni več silil, saj je slutil, da zato hodi v mesto tešča, ker najbrž pristopa k obhajilni mizi. Ni ji maral kratiti te njene radosti in utehe.

Tunika je po prstih tiho stopila v sobo, Franc pa je med tem posrebral zadnje mlečne kaplje in krušne drobtinice. Pokrižal se je, si zataknil za predpasnik kos kruha za južino na Dravi ter s klina snel svitek. Sam si je zunaj pod kapom del na glavo tržni jerbas in vzel v eno roko cekar, v drugo pa mlečno kanglo. Tunika se je napravljena za v mesto brž vrnila iz sobe. Pri vratih je spotoma segla še v blagoslovljeno vodo v kropilniku in se pokrižala. Še proti možu je odvrгла nekaj blagoslovljenih kapljic in ga z njimi orosila. Franc se ni mogel pokrižati, le tiho je v mislih izrekel: „V imenu očeta in Sina in Sv. Duha... Pa pojdemo v božjem imenu!“

Mati je zaprla in zaklenila vežna vrata. Ključ je odnesla pod prag v hlev. Tu ga je Franček že znal najti. Potem sta pa oba, oče in mati, v svežem, sončnem jutru stopila k ogradnemu plotu. Oče je zaklical sinu pastirju:

„Franček, pasi skrbno! Pa dolgo! Dokler bo rosa!“

Mati je dostavila:

„Mleko in žganki so v peči, Franček! Paži na mala dva! Sadje pobirajte krog hrma! Pa da se ne boste drli, kregali in topli! Čuješ, Franček?“

Nekje izza plotu je prihajal Frančkov glas:

„Jojo,oo, mati, jojo,oo, oča!“

Fantič se je bil ves zatopil v pletenje vrvice iz rafije (ličje), s katero si je želel splesti prav krepko „pokalo“ za na bič, da bi si glasno pokal za kratek čas. Frančkov odziv je prihajal iz velike zamišljenosti.

Franc in Tunika sta stopila skoz plotne duri. „Kod bi?“ je pomislil Franc. Pot po veliki cesti je sicer zložnejša, toda tam je polno pešcev in voz. Tam se vozijo baha-vi bogatci z bleščavo okomatanimi konji pri kolesljih, tam ob cesti ustavljajo ljudi oholi gospodarji in klepetave težakinje po njivah. Vsi so hudih strupenih jezikov. Gledali bi ju, se jima posmihali. Ta ali oni bi se morda celo iznebil zbadljivke na njun račun, češ: „Ga vidite, kako vleče tržjo svoji babi! Še njo naj bi si naložil na ramo!“

Kakor da že čuje take in podobne pike, posmehljive besede, neprijetno spre-

„Pa med odmorom spremeniš obraze ti-stim, ki ne nastopijo v prvem dejanju,“ je menil Janko.

Tine se je moral vdati. Skočil je na oder, pogledal kulise, pregledal po vrsti igralce, ki nastopijo v prvem dejanju in pomignil bratu, ki bi moral dvigniti zagrinjalo. Ali prej ko je brat zavihljal zvonec in zadnjič pozvonil, je mahoma potihnil šum pod kozolcem. Igralci niso vedeli, kaj naj pomeni ta hipna tišina. Tine je pomignil bratu, ki je pustil zvonec in zagrinjalo, ter skočil gledat. Ves rdeč se je vrnil. „Iz mesta so prišli! Glavar, komisar, sodnik, geometer, pa gospe...“

Igralci so se spogledali. Tesno jim je bilo že sedaj pri scih. Sedaj pa še ta gospoda! „Le nič skrb! Vsak naj misli na svojo vlogo in se naj ne briga za gledalce,“ je bodril Tine in razpostavljal skupine po odru. Bil je očividno sam vznemirjen.

Čisto tu pred nosom so nam gospoda! Na oder lahko naslonijo komolce,“ je šepnilo dekle, ki je zopet za hipec odgrnilo rob zagrinjala in pogledalo po gospodi.

In zopet so se spogledali igralci in igralke. Tesno jim je bilo pri scih, malodušnost je lezla v glavo. Dvomili so celo nad Tineto, ki ni mogel skriti vznemirjenja.

„Pogum! Še lepše moramo igrati zaradi gospe!“ Tinetov pogled je potihoma preletel vse tri skupine, ki jih je razpostavil po odru. Obrisal si je pot s čela in pomignil bratu, ki je zopet pozvonil. „Ne napravite mi sramote,“ je še šepnil Tine, dvignil roko in pričel peti velikonočno pesem. Pomešal se je med skupino fantov — in bil Janez, sin kočarice Maruše.

leti Franca. Skoraj pokesa se, da se je s svojo ponudeno dobroto ženi tako prena-gli. Ni ga sicer strah nikogar, toda zaradi ljudi, zaradi ugleda, ki ga ima Franc pred gospodoma inženirjema na Dravi, pred gos-podom Prunskim in Wagnerjem, in pred desetinami delavcev, ki jim je poslovni vod-ja... Ali ga ne bodo vsi, prav vsi vlačili po zobeh že danes in jutri in še dokaj dni, kako je nesel ženi v mesto tržni jerbas? Ne, ne na veliko cesto! Toda pogled na no-sečo ženo, pogled na njeno trudnost in otož-nost ga je znova presunil. Bo ji nesel, bo! Ali bi ga ne pekla vest, če bi revni preložil na glavo to trdo in težko breme? Če bi jo obtežil še s kanglo in cekarjem, namesto da bi ji pot, hojo olajšal? Ne, nič ne bo odlagal in prelagal. Ponesi ženi breme, po-nese tržjo! Le pot bosta spremenila.

„Veš kaj, mati, za oba bo bolje, če poj-deva proti mestu za Dravo! Zate bo laže po mehke, jaz pa se bom tudi hitreje mogel vrniti k našemu delu. Zdaj zagraju-jemo dravsko strugo tam pri Rdečkovem mlinu. Zamuditi ne smem, že zaradi delav-cev ne, ki sem jim vodja...“

„Bog obvaruj, oče, da bi zaradi mene za-mujal! Kar meni na glavo preloži! Bom že počasi, s počivanjem pritapala v mesto.“ Tunika niti malo ni bila užaljena. Z vsa vdanostjo je bila pripravljena na žrtve.

„Ne, ne, mati! Ne misli tako. Ponesem ti, ponesem! Le bližnjico bova izbrala!“

Zavila sta v rosen vratnik med Brmeže-vo in Lackovo njivo. Franc ni iskal shoje-nega poteca. Kar na čez je brodil po travi. Škornji so mu pobirali gosto roso in trave-bilke. Tunikini svinjski čevlji so se tudi hitro zmočili in zasvetili kot najlepši la-

Vera Maria Volk:

STARI MLIN

Rada se spominjam svojih otroških let. Vsa sreča, ki je izpolnila tisto zlato dobo, je bila stari mlin. Stal je v senci bažnjega gozda in cel dan v bistro vodo malega po-toka namakal svoje veliko, temno kolo, ki se je veselo vrtelo.

Kadar je človek otrok, mu časa ne pri-manjkuje. Skoro vsak dan sem obiskala stari mlin. Večkrat so se na travi še sve-tile biserne kapljice rose, ko sem bosonoga hitela po prašni cesti, da bi čimprej pri-spela na „najlepši kotiček sveta“, tako sem ga bila krstila. Legla sem v travo, gledala v sinje nebo, štela mimo hiteče bele obla-ke, poslušala melodično žuborenje vode in uživala stotere glasove lepega poletnega dneva. Včasih so mi delali družbo pika-polonica, polček ali pa neki pisan imetulj-ček. Pozneje so se pridružili še drugi va-

kasti čevlji. Franc je molče stopal naprej, Tunika pa se trudila za njim. Tu pa tam je vrgla pogled v belo razcvetelo ajdo na Lackovi njivi in se je razveselila, češ dobra ajdova letina se obeta. Kar prav, saj so ajdovi žganki možu in otročičem tako všeč, jim tako teknejo. Tudi medu bo morda, se je Tunika nadejala. Pri Zelenkovih je med sicer bolj redek gost, vendar za božične svetke ji ga pa le podari mati, babica v Spuhlju, da ga otrokom v veselje vmesi v potico. Le enkrat na leto je to! Tunika si je zdaj prav močno zaželela medu. Pa se je spomnila, da nosi otroka pod srcem in da si ne sme pozeleti vsega, kar ji pride na mi-sel. Kot od kakšne skušnjave se je od ajde okrenila in se zagledala rajši v Brmeževo njivo, na kateri je dozoreval krompir. Prav visoko zel je imel, da bi lahko do pasu brodira v njej. Obšla jo je v srcu skrivna zavist. Lahko zraste tak tu pri vodi, v tej črni zemlji! Dobro Brmeževim, ki imajo tak svet! Toda Zelenkova njivica v Gajkah je sam kamen in trdo grudje. Kako bi se Ze-lenkovim prilegla kakšna Brmeževa njiva prav tik pred domom! Ko bi Zelen-kovi poleg tiste slamnate kočice imeli pri domu vsaj še kako njivico, vsaj petino take njive, vsaj nekaj ogonov, vsaj nekaj redi za krompir in koruzo in še kaj drugega! Tunika se je v teh željah ovedla, da jo zma-guje skušnjava, poželenje po tuji lasti. Brž se je pokrižala. Začela je moliti.

Franc si z bremenom na glavi in v rokah ni utegnil ogledovati ne Lackove ajde ne Br-meževega krompirja. Zavedal se je le, da stopa sredi dveh bogatih gruntov, ki sta jima lastnika tam v sosednji vasi, ki je sa-ma bogatija.

(Dalje prihodnjič)

odru človeka, ki bi se ga usmili. Pogled mu je obstal na Metki: Ali ne vidiš, zakaj sem se ponižal, ponižal kakor še nikdar? Metka, Metka!

O, France, France, sin najbolj trdnega kmeta v vasi! Tisto v sredo je bilo tako grdo, grdo — Metko je tako razjezilo, da ni mislila na odpuščanje, ali v tistem hipu se ji je France zasmilil. Tako ponižanje za tisto naglico in nepremišljenost v sredo ni mala pokora za ponosnega Franceta. Pa kaj bi mogla storiti zanj Metka?

Tine se ni zmenil za Franceta. Pogledi drugih so mu govorili, da mu privoščijo po-nižanje kakor tudi to, da ga je Tine prezrl in da zato ne bo smel igrati. Metki pa ga je kljub jezi bilo žal. In ko se je ves zelen v obraz in s stisnjenimi pestmi zgubil z odra, ji je bilo hudo. Ne zato, ker se je France povsod obnašal tako, kakor bi bilo že vse domjenjeno, kako in kdaj se vzameta, tem-več zato, ker je slutila, kaj je prignalo Franceta na oder.

In kako je razširil oči v začudenju in ob-čudovanju, ko jo je videl v narodni noši. Ko da ga je presunil pogled nanjo...

„Kozolec raznesejo,“ je prihitel Lokač na oder. „Zakaj ne začnete?“

„Nisem še dokončal,“ se je branil Tine.

„Ali ura je že zdavnaj tri! Ne slišiš, ka-ko nestrpni so ljudje.“

„Pozvonil!“

Toda ko so ljudje opazili, da jih z zvo-njenjem le tolažijo, so še huje zahrumeli.

Zopet je prihitel oče in povedal, da je tudi župniku, učitelju, poštarju, dacarju in orožnikom in vsemu očetstvu čakanja dosti.

glavo je sklanjala, ko da hoče skriti svoj obraz pred gledalci.

Tine se je prijel za čelo. Curkoma mu je bil pot po licih. „Tak reci: Mina je prva!“ se je obrnil k Rozi.

„Mina je prva!“ je neslišno šepnila Roza. Menda ni niti šepnila, le ustnici je premak-nila.

„Merimo!“ je namesto Anke vzkliknil Tine.

Anka se je sklonila in merila, merila s predpasnikom. Merjenje je dobro zadela, le besede ni mogla spraviti iz sebe.

„Majda je prva!“ je šepnil Tine.

Anka ni ponovila besed.

„Ah, tale Majda!“ se je negotovo in tiho, tiho izvilo iz ust nekaterim dekletom. Dru-ge so pozabile na naučene besede.

Na Tinetu se je videlo, v kaki tiski in zadregi je. Pogledal je proti bratu, ko da mu hoče pomigniti, naj spusti zastor. Ko v vročici je z očmi prosil fante, naj pristopijo. Ko s prošnjo za pomoč je zbežal nje-gov pogled po mestni gospodi.

Fantje so pristopili, niso bili tako zme-den in leseni ko dekleta. Tinetov obraz je prešinil žarek upanja. Pristopil je k Maj-di in jo poprosil za pirhe.

Metki je glas nekoliko drhtel. Čutila je na sebi stotero pogledov, gospoda tik ob odru jo je poživila z očmi. Premagala je strah, že zaradi Tineta je skušala govoriti pogumno in naravno.

Tine ji je napeto in proseče zrl v oči. Videlo se mu je, koliko pričakuje od nje in kako mu ob njenih besedah raste pogum.

(Dalje prihodnjič)

Otvoritev ceste na Dobrač

Zvezni predsednik odprl gorsko cesto

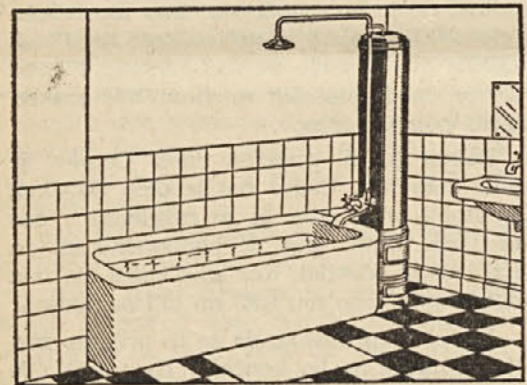
V nedeljo, 18. julija, je zvezni predsednik Franz Jonas odprl gorsko cesto na Dobrač. S tem so uresničili do sedaj največji koroški tujskoprometni načrt. Cesta se imenuje Beljaška alpska cesta.

Kot prvi govornik na svečani otvoritvi je bil ministrski svetnik dr. Kramsall, ki je pozdravil navzoče visoke goste, kot n. pr. zveznega predsednika Franca Jonasa, finančnega ministra dr. Schmitza, deželnega glavarja Hansa Simo, prevzvišenega škofa dr. Jožefa Köstnerja, predsednika deželne zbornice Tilliana, bivšega deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga in druge.

Potem je govoril deželni podglavar ing. Truppe, ki je med drugim dejal, da je sedanjemu zvezni kancler dr. Jožef Klaus, ko je bil še finančni minister, 3. junija 1961, zadal prvič lopato za gradnjo gorske ceste na Dobrač. Podglavar ing. Truppe je potem podal zgodovinski pregled načrta za to gorsko cesto. Na koncu svojega govora je podglavar Truppe povedal, da je bivši finančni minister dr. Kamitz leta 1958 pristal na to, da bo tudi država prispevala h gradnji te ceste, in sicer je dala 71 odstotkov za gradnjo, dežela je prispevala 17 odstotkov, 12 odstotkov pa mesto Beljak.

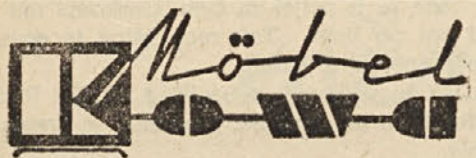
Skupni stroški za gradnjo gorske ceste na Dobrač so znašali 70 milijonov šilingov. Podglavar ing. Truppe se je še zahvalil merodajnim uradnikom finančnega in trgovinskega ministrstva, kakor tudi deželnemu gradbenemu ravnateljstvu, ki so si pridobili velike zasluge pri načrtovanju in izgradnji te gorske ceste. Dalje se je zahvalil tudi vsem delavcem, nameščencem in vodjem podjetij za storjeno marljivo delo.

Pri gradnji so morali odstraniti 300.000 kubičnih metrov zemlje in skalovja, za kar so potrebovali 135 ton razstreliva. Cesta je dolga 16,5 kilometra, največji vzpon znaša 10,8 odstotka; široka je 6 metrov in je brez hodnika ob robu ceste, ter premaga višino 1222 metrov. Cesta se lepo prilagaja okolju.

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavlja

Bratje Rutar & Co.
Dobrla ves — Eberndorf

VILLACH — BELJAK GERBERG. 6
Lastnik: HANZEJ KOVAČIČ

Naša posebna tedenska ponudba:

vrtni stoli

v pisani povezavi,
stojalo belo lakirano, samo 165.- šil.

vrtni stoli

v pisani povezavi, stojalo belo lakirano,
z naslonjalom 190.- šil.

- Lastna dostava
- Posebna izdelava v lastni delavnici
- Preskrba kreditov

Mali oglasi

Ključavničarske vaje takoj sprejem pod ugodnimi pogoji. — HANS WUNDERLE, Schlosserei, Klagenfurt - Celovec, Siebenhügelstr. 78.

Cesto sta nato blagoslovila prezvišeni škof dr. Jožef Köstner, za protestante pa superintendent Glawischnig. Kot gospodar je pozdravil beljaški župan Gottfried Timmerer navzoče goste in je v svojem govoru poudaril važnost gorske ceste za dravsko mesto Beljak.

V svojem slavnostnem govoru je povedal zvezni predsednik Franz Jonas: „Otvoritev gorske ceste na Dobrač ni pomembna samo za zvezno deželo, v kateri se nahaja gorska cesta, marveč je izreden dogodek za celo Avstrijo. Približati naravne lepote avstrijske alpske pokrajine ljudstvu, to je bila naloga, katero so si razdelili tukaj na najbolj zunanem izteku Ziljskih Alp: Zveza, dežela Koroška in mesto Beljak.

Tukaj je bilo izgotovljeno veliko delo trajne vrednosti in sporazumu ljudskih zastopnikov, tehnikov zveze, dežele in mesta ter s pridnostjo in sposobnostjo naših uradnikov, tehnikov in delavcev. Koroški, posebno še Beljačani so morali čakati dolgo, da so končno dobili svojo gorsko cesto na Dobrač. Z nejevoljo so se tešili z ljudskim izrekom, da je za dobro stvar potreben čas. Toda sedaj je delo dobro uspelo. Beljak, Koroška in Avstrija so s pridobitvijo gorske ceste na Dobrač postali bogatejši, za obiskovalce od blizu in daleč še privlačnejši.

Zahvaljujem se vsem mojem, ki so pripomogli do te krasne gorske ceste na Dobrač in na katero smo lahko vsi ponosni.

Koroška se bori za pojačitev svojega gospodarstva in s tem za sigurno življenje in srečno domovino. Z izgraditvijo te gorske ceste smo napravili zopet velik korak na-

prej,“ je zaključil svoj govor zvezni predsednik Franc Jonas.

Nato je povzel besedo deželni glavar Hans Sima, ki je dejal, da je kot govornik Koroške dolžan povedati, in sicer s poudarkom na življenjska vprašanja in probleme naše dežele ter smatra za samoumevno dolžnost postaviti vse svoje sile za naše sposobno, svobodoljubno in napredno ljudstvo.

Deželni glavar je v nadaljevanju govora dejal: „Danes hočem izreči vsem pomočnikom zahvalo: republiki Avstriji, posebno pa še zveznemu finančnemu ministru dr. Schmitzu in njegovim predhodnikom za razumevanje, dalje vsem organizacijam koroške dežele za storjeno delo, merodajnim krogom mesta Beljaka, predvsem županu Gottfriedu Timmererju za krepko sodelovanje.“

Po slavnostnih govorih je zvezni predsednik Franc Jonas prerezal trak in visoki gostje so se potem odpeljali po gorski cesti na Dobrač. S Konjske trate, kjer je končna točka te 16,5 kilometra dolge ceste so lahko visoki gostje uživali pri razgledu na koroško deželo. Posebno zvezni predsednik je bil navdušen nad tako krasnim razgledom.

Svečani akt ob vznožju Dobrača je popešala z glasbenimi vložki beljaška železničarska godba na pihala, medtem ko je na Konjski trati skrbela za dobro razpoloženje bleiberska godba na pihala v narodnih nošah. Navzoča je bila tudi gorska reševalna odprava, ki je s svojo reševalno opremo svarila, da gore niso samo lepe.

Zaključek obiska zveznega predsednika na Koroškem je bil sprejem v beljaškem Park hotelu, kjer ga je pozdravila velika množica ljudi in mu priredila prigrizne ovacije. Ponoči se je zvezni predsednik odpeljal z italijanskim ekspresom zopet na Dunaj.

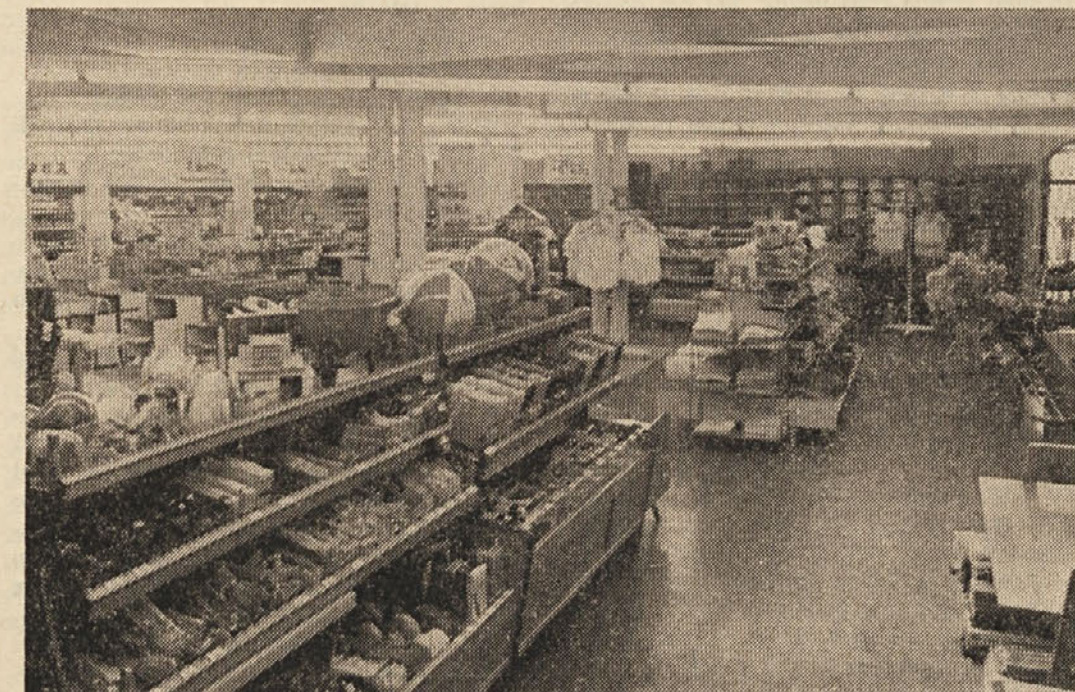
Kometter, BOROVLJE — Največja trgovina v Rožu

„Borovlje, razvijajoče se mesto, postajajo nakupno središče Roža, kajti Kometterjevi so svojo trgovino modernizirali in povečali“ — tako nekako so se glasili lepaki, ki smo jih videli po vsem Rožu.

Ko so bili v ponedeljek, 12. julija, novi 400 m² veliki prodajni prostori odprti, so napeto čakajoči kupci in obiskovalci lahko ugotovili, da so njihova pričakovanja daleč presežena. Drugače si ni moč razlagati, da so jih na dan otvoritve naštel več kot 1500.

V njenih prizadevanjih je trgovina KOMETTER vodilo prepričanje, da bo v bodočnosti lahko uspešno delovala le velikoprostorna prodajalna, kakršne drugod po svetu imenujejo „supermarket“. Saj je samo z racionalizacijo in najbolj širokogrudnim nakupom mogoče nuditi kupcu največjo protivrednost za njegov težko prislužen šiling.

Poleg posebnih uslug glede na ceno in kakovost blaga pa kupec od svoje trgovine tudi pričakuje, da mu more nuditi vse vsakdanje potrebščine, celotna do mleka. Vsak želi kupiti „vse pod eno streho“. Trgovina Kometter se že dolga leta trudi, da bi tej upravičeni zahtevi kupcev ustregla. S sedanjim izgradnjo prodajnih prostorov je bilo omogočeno znatno povečanje izbire zlasti pri gospodinjskih potrebščinah, kozmetičnih predmetih in otroških igračah. Vse te stvari dobiti po cenah, kakršne običajno lahko nudi le veleblagovnica — za to je v Borovljah obstajala dejanska potreba.

Puch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenikel Ugodni plačilni pogoji!

Pisarniško moč

s trgovsko izobrazbo, znanjem obeh deželnih jezikov in zmožno strojepisja, iščemo za takojšen nastop.

Plača nad kolektivno pogodbo!

Ponudbe poslati na upravo lista pod značko „Zanesljiva“.

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maier
Klagenfurt, Alter Platz 35

+

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes ob 2. uri zjutraj v 77. letu starosti mirno v Gospodu zaspala naša ljubljena sestra

Neži Šturm

pd. Tomanova v Svinči vesi.

Drago pokojnico bomo spremili v petek, dne 23. julija, ob deveti uri iz domače hiše in jo bomo položili na domačem pokopališču pri podružni cerkvi v St. Lovrencu k zadnjemu zemeljskemu počitku.

Blago pokojnico, ki je skozi vse svoje življenje delala za svoje drage in služila Bogu, priporočamo vsem znancem in prijateljem v pobožen spomin v molitvi.

Svinča ves, Sp. Vinare, dne 21. julija 1965.

V globoki žalosti:

Andrej, Mihej, brata

Kati Polzer, roj. Šturm, sestra in ostali sorodniki.